

T. C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

2018 YILI MALİ İSTATİSTİKLERİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Eylül 2019

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

2018 YILI

MALİ İSTATİSTİKLERİ

DEĞERLENDİRME RAPORU

Eylül 2019

2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 54'üncü maddesi ile 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 40'inci maddesi gereği hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur.

İÇİNDEKİLER

1. GENEL ÇERÇEVE	1
2. DENETİMİN KONUSU	3
2.1. MALİ İSTATİSTİKLERİN KAPSAMI	4
2.2. VERİ DERLEME VE TABLO ÜRETİM SÜRECİ	6
2.3. MALİ İSTATİSTİK TABLOLARI	8
2.4. GENEL YÖNETİM MALİ TABLO BÜYÜKLÜKLERİ	9
3. TEMEL GÖSTERGE VE DENKLİKLERİN ANALİZİ	13
3.1. BRÜT FAALİYET DENGESİ	14
3.2. NET BORÇLANMA/BORÇ VERME GEREĞİ.....	15
3.3. NET DEĞER (ÖZ KAYNAKLAR).....	16
3.4. NET MALİ DEĞER	17
3.5. NAKİT DENGESİ.....	18
3.6. NAKİT STOKUNDAKİ NET DEĞİŞİM	18
4. 2018 YILI GENEL YÖNETİM MALİ İSTATİSTİKLERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME.....	21
4.1. HAZIRLANMA VE YAYIMLANMA BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME	21
4.1.1. Kullanılan İstatistikî Yöntemler Hakkında Yeterli Bilgi Verilmemesi.....	22
4.1.2. Tablo Açıklayıcı Notlarının Eksik Bilgi İçermesi	23
4.1.3. Dipnotların Yeterli, Açık ve Anlaşılır Şekilde Düzenlenmemesi.....	24
4.1.4. Rutin Revizyon Ölçüm Tablolarının Yeterli Bilgi İçermemesi	24
4.2. DOĞRULUK VE GÜVENİLİRLİK BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME	25
4.2.1. Mali İstatistik Tablolarının İstatistiksel Hatadan Arındırılması Kapsamında Yapılan İşlemlere İlişkin Değerlendirme	25
4.2.2. Tabloların Geçerli Raporlama Çerçevesine Uyarlanması Kapsamında Gerçekleştirilen İşlemlere İlişkin Tespit ve Değerlendirme.....	27
4.2.3. Stok Durumu ve Akış Tablosunun Rakamsal Tutarlılığına İlişkin Değerlendirme	28
4.2.4. Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler Tablosunun Rakamsal Tutarlılığına İlişkin Değerlendirme ...	30
4.2.5. Tahsisli Kullanılan Taşınmazlara İlişkin Tutarların Mali İstatistik Tablolarına Hatalı Yansıtılması ..	31
4.2.6. Borçlanma Senetlerinin Değerleme Yönteminde Alt Sektörler Arası Farklılıkların Bulunması	32
4.2.7. Konsolidasyon ve Eliminasyon İşlemlerine İlişkin Tespit ve Değerlendirmeler	33
4.3. ÖNCEDEN BELİRLENMİŞ STANDARTLARA UYGUNLUK BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME	37
5. DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER	39
6. EKLER-2018 YILI GENEL YÖNETİM MALİ İSTATİSTİK TABLO SETİ	41

TABLO, ŞEKİL ve GRAFİK LİSTESİ

Tablo 1:	Brüt Faaliyet Dengesi	14
Tablo 2:	Net Değer	16
Tablo 3:	Net Mali Değer	17
Tablo 4:	Nakit Dengesi	18
Tablo 5:	Nakit Stokundaki Net Değişim	19
Tablo 6:	İstatistiksel Hata Tutarı	26
Tablo 7:	2018 Yılı Stok Durumu ve Akış Tablosu	29
Tablo 8:	Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler	30
Tablo 9:	Elimine Edilmeyen Tutarlar	36
Şekil 1:	Genel Yönetim Sektörü Kapsamı	5
Şekil 2:	Veri Derleme ve Tablo Üretim Süreci	6
Şekil 3:	Devlet Mali İstatistikleri Analiz Çerçevesi	13
Grafik 1:	Genel Yönetim Sektörü Kurum Dağılımı	5
Grafik 2:	2016-2018 Yılları Faaliyet Sonuçları	9
Grafik 3:	2018 Yılı Varlık ve Yükümlülükler	10
Grafik 4:	2018 Yılı Varlık Kalemleri	10
Grafik 5:	2018 Yılı Yükümlülük Kalemleri	11
Grafik 6:	Net Borçlanma/Borç Verme Gereği	15

KISALTMALAR

BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BKMYBS	BütünleŖik Kamu Mali Yönetim BiliŖim Sistemi
GFS	Devlet Mali İstatistikleri
GFSM	Devlet Mali İstatistikleri Rehberi
GYMY	Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği
IMF	Uluslararası Para Fonu
KBS	Kamu Harcama ve BiliŖim Sistemi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu

1. GENEL ÇERÇEVE

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 2018 yılı Genel Yönetim Mali İstatistikleri, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 54'üncü maddesi ile 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 40'inci maddesi hükümlerine istinaden hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından değerlendirilerek 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu hazırlanmıştır.

Bu kapsamda yapılan tespit, değerlendirme ve öneriler Raporun ilgili bölümlerinde aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

- **Denetimin Konusu** bölümünde, mali istatistiklerin kapsamı, veri derleme ve tablo üretim süreci, yayımlanan mali istatistik tabloları ile tablo büyüklükleri hakkında bilgi verilmektedir.
- **Temel Gösterge ve Denkliklerin Analizi** bölümünde, genel yönetim sektörü yıllık tablolarında yer verilen ekonomik büyüklükler hakkında bilgiler ile başlıca gösterge ve denkliklerin analizine yer verilmektedir.
- **2018 Yılı Genel Yönetim Mali İstatistiklerine İlişkin Değerlendirme** bölümünde, hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından eksik veya yetersiz olduğu değerlendirilen hususlara ilişkin tespitlere yer verilmektedir.
- **Değerlendirme ve Öneriler** bölümünde, denetim kriterleri esas alınarak yapılan incelemeler sonucunda ulaşılan denetim görüşü ile mali istatistiklerin güvenilirliğinin artırılması ve kamuoyunun doğru bilgilendirilmesine katkı sağlayacak değerlendirme ve önerilere yer verilmektedir.

2. DENETİMİN KONUSU

2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporu'nun konusu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile bu Kanun'un ilgili maddelerine dayanılarak çıkarılan Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinde sayılan Genel Yönetim Mali İstatistik tablolarıdır.

5018 sayılı Kanun'un 52, 53 ve 54'üncü maddeleri ile genel yönetim sektörü kapsamındaki kamu idarelerinin mali istatistiklerine ilişkin hususlar belirlenmiş ve bu doğrultuda genel yönetim sektörünün kapsamının belirlenmesi, belirlenen kapsama dâhil birimlerin verilerinin derlenmesi ve bu veriler doğrultusunda mali istatistiklerin üretilmesi yetkisi Hazine ve Maliye Bakanlığına verilmiştir.

5018 sayılı Kanun'a göre mali istatistikler; uluslararası standartlara uygun olarak bütünlük, güvenilirlik, kullanılabilirlik, yöntemsel geçerlilik ve ulaşılabilirlik ilkeleri çerçevesinde, muhasebe kayıtlarındaki verilere dayanılarak ve istatistiksel yöntemler kullanılarak hazırlanan konsolide mali tabloları içermektedir.

Mali İstatistik Yönetmeliği'nde mali istatistik; *“genel yönetim sektörü kapsamındaki idarelerin gelir, gider, varlık, yükümlülük ve öz kaynaklarına ilişkin bilgiler sunan ve istatistiki temellere dayanılarak oluşturulan konsolide mali tablolar”* şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla bu Raporun konusunu oluşturan genel yönetim mali istatistikleri, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kapsam dahilindeki kamu idarelerinin mali tablolarının/mizanlarının alt sektörler itibariyle birleştirilmesinden oluşan genel yönetim sektörü konsolide mali tablolarıdır. Diğer bir ifade ile genel yönetim mali istatistikleri, merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idareler alt sektörlerinin tamamının gelirlerini, harcamalarını, varlık ve yükümlülüklerini konsolide olarak gösteren mali tablolarıdır.

Konsolide mali tabloların temel amacı, kamunun mali performans ve durumu hakkında sektörü oluşturan birimlerin bireysel mali tabloları tarafından sunulamayan genel bakış açısını yorumlanabilir ve karşılaştırılabilir şekilde ortaya koymaktır.

Nitekim, Devlet Muhasebe Standartları 1'de de mali tabloların amacı *“kaynak tahsisine ilişkin kararların alınması ve değerlendirilmesinde geniş çaptaki kullanıcı kitlesi için yararlı olan; idarenin mali durumu, performansı ve nakit akışları hakkındaki bilgileri sağlamaktır.”* şeklinde ifade edilmiştir.

Bu anlamda, kamuoyuna genel yönetim sektörünün genel mali durumu ve performansı hakkında tek elden bilgi sunan mali istatistikler, mali saydamlığın ve hesap verebilirliğin sağlanmasının en önemli araçlarından biridir.

Ülkemizde ilk kez 2003 yılında 5018 sayılı Kanun ile mali istatistiklerin yasal çerçevesi belirlenmiş, 2006 yılında merkezi yönetim ve mahalli idareler alt sektörleri için konsolide mali tablo üretilmeye başlanmıştır. Sosyal güvenlik kurumları alt sektörünü de içeren genel yönetim mali istatistikleri ise 2008 yılından bu yana hazırlanmaktadır.

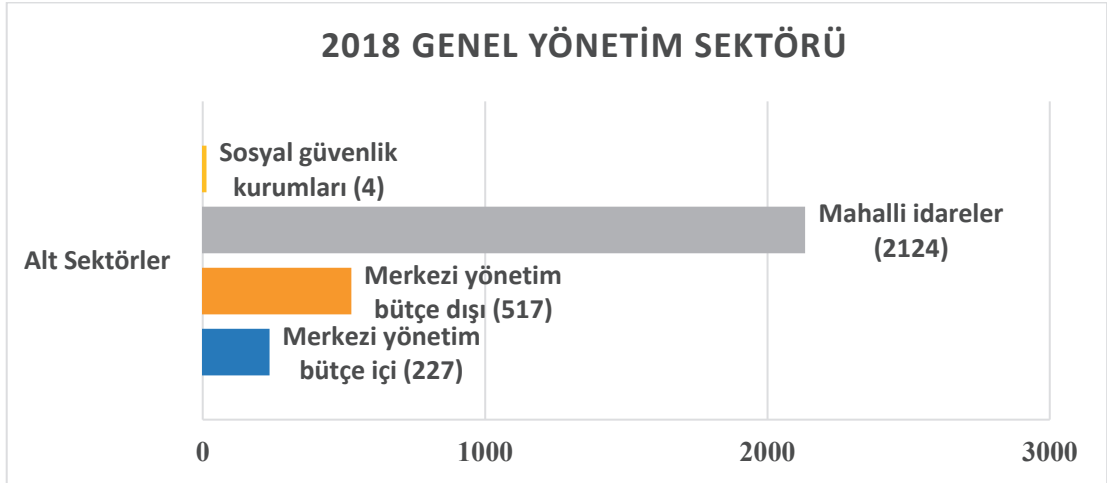
Mali istatistik tabloları 2017 yılına kadar Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği (GYMY) doğrultusunda hazırlanmaktayken, 2017 yılında uygulama değişikliğine gidilerek mali istatistiklerin hazırlanması ve yayımlanmasında uygulanacak usul, esas, ilke ve standartların kapsamını düzenleyen ayrı bir Mali İstatistik Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik, mali istatistiklerin hazırlanmasına esas teşkil edecek uluslararası standart olarak Uluslararası Para Fonu (IMF)'nin yayımlamış olduğu Devlet Mali İstatistikleri Kılavuzu 2014 (Government Financial Statistics Manual-GFSM 2014)' ü esas almakta olup, 2017 mali yılından itibaren Yönetmelik ve Kılavuz ile uyumlu bir tablo seti hazırlanmaya başlanmıştır.

2.1. MALİ İSTATİSTİKLERİN KAPSAMI

5018 sayılı Kanun'un 52'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığı, aynı Kanun'un 2'nci ve 3'üncü maddelerinde belirlenen genel yönetim kapsamına bağlı kalmaksızın mali istatistiklerin derlenmesine ilişkin "Genel Yönetim Sektörü" adıyla yeni bir kapsam belirlemeye yetkili kılınmıştır. Bu yetkiye istinaden, 2018 yılında Genel Yönetim Sektörü Kapsam Güncelleme Toplantıları gerçekleştirilmesi neticesinde sektöre dâhil kurumlarda değişiklik yapılmış ve Bakanlık tarafından 59 sıra no.lu Genel Yönetim Mali İstatistikleri Genel Tebliği yayımlanmıştır.

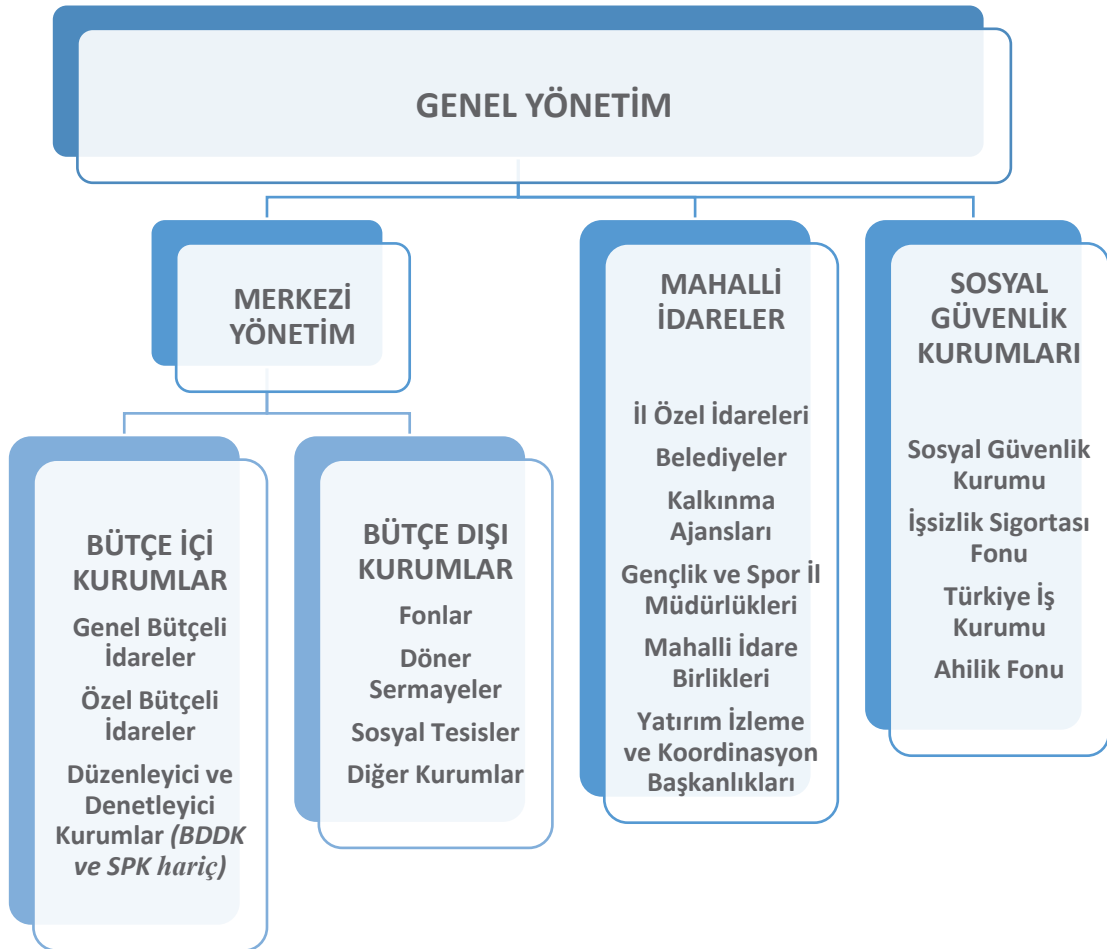
Kapsamı Tebliğ ile belirlenen genel yönetim sektörü, aşağıda detayına yer verilen toplam 2872 adet kamu idaresinden oluşmaktadır.

Grafik 1: Genel Yönetim Sektörü Kurum Dağılımı

Genel yönetim sektörü; merkezi yönetim, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumları alt sektörlerinden oluşmakta olup kapsama dâhil kurumlar aşağıdaki şekilde özetlenmektedir.

Şekil 1: Genel Yönetim Sektörü Kapsamı (5018 sayılı Kanun madde 52)

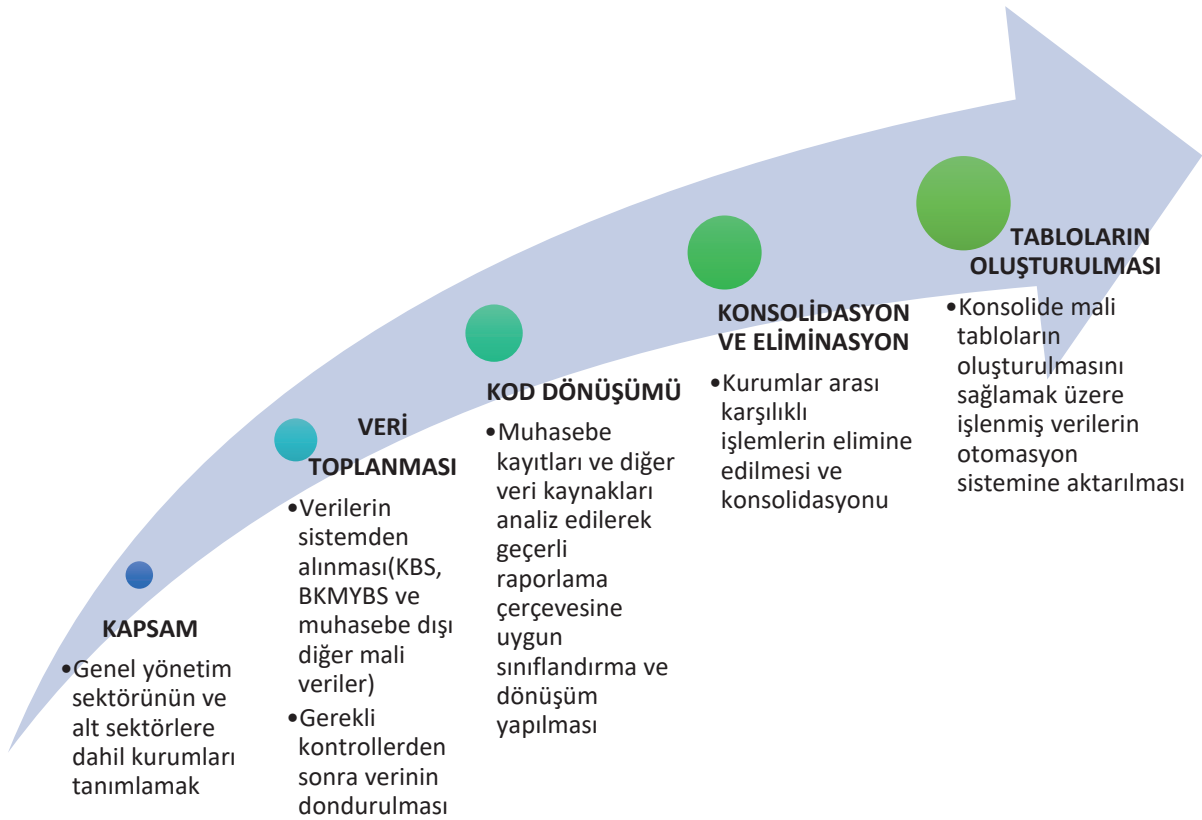
Bahsi geçen Tebliğ ile 2018 yılından itibaren Cumhurbaşkanlığı Ofislerinin “Bütçe İçi Kurumlar” adı altında, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları, Türkiye Taşkömürü Kurumu, Çanakkale Savaşları ve Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı ve İstanbul Proje Koordinasyon Birimi’nin “Bütçe Dışı Kurumlar” adı altında ilk defa merkezi yönetim sektörü kapsamına alınmasına karar verilmiştir. Mahalli idareler sektörü kapsamına ise Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları eklenmiş, benzer şekilde Ahilik Fonu da sosyal güvenlik kurumları sektörü kapsamına alınmıştır.

2.2. VERİ DERLEME VE TABLO ÜRETİM SÜRECİ

Mali İstatistik Yönetmeliği’nin 8’inci maddesinde genel yönetim sektörü kapsamındaki idarelerin mali istatistiklere esas teşkil edecek verilerinin derlenmesinde muhasebe kayıtları, mizanlar ve diğer mali tabloların dikkate alınacağı ifade edilmektedir.

Geçerli raporlama çerçevesine (GFSM 2014) uyumlu konsolide mali tablolara esas verilerin derleme süreci aşağıdaki şekilde yer verildiği üzere beş ana aşamadan oluşmaktadır.

Şekil 2: Veri Derleme ve Tablo Üretim Süreci

- **Kapsam:** Genel yönetim mali istatistiklerinin derlenmesi amacıyla, öncelikle uluslararası sınıflandırmalara uygun olarak ve Merkez Bankası ile Türkiye İstatistik Kurumunun görüşleri alınarak Genel Yönetim Mali İstatistikleri Genel Tebliği yayımlanmakta ve belirlenen kapsam, her üç yılda bir Bakanlıkça incelenerek gerekli görülmesi halinde güncellenmektedir. 2018 yılında kapsam güncellemesi yapılarak kapsam genişlemesine gidilmiştir.

- **Veri Toplanması:** Kapsam dâhilindeki kurumlardan merkezi yönetim bütçe içi sektörüne dâhil olanların mali verileri, Muhasebat Genel Müdürlüğü bilişim sistemleri üzerinden aylık olarak derlenmektedir. Bütçe dışı fonlar, bütçe dışı diğer kurumlar, sosyal tesisler, döner sermayeler, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının verileri ise, üçer aylık dönemler halinde Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS)'de yer alan, Mali İstatistik Modülüne yüklenen kurum mizanları üzerinden derlenmektedir.

Kurumlar tarafından gönderilen veriler sistem üzerinden muhasebe tekniğine uygunluk açısından kontrol işlemlerine tabi tutulmakta olup; verilerin derlenmesi bu kontrollerden geçerek onaylanmış mizanlar üzerinden yapılmaktadır.

- **Kod Dönüşümü:** Mali istatistik tabloları oluşturulurken; kurumlar tarafından ilgili Muhasebe Yönetmelikleri'ne göre hazırlanan mizanlarda yer alan gelir, gider, varlık, yükümlülük ve öz kaynak hesap kodlarının, geçerli raporlama çerçevesine ve tablo yapısına uygun hale dönüştürülmesi sağlanmaktadır.

- **Konsolidasyon ve Eliminasyon:** Kod dönüşümü sonrasında kapsam dahilindeki kurumların mizanları bir araya getirilerek konsolide edilmekte ve tüm birim ve kuruluşların karşılıklı ilişkilerinden doğan tutarlar ilgili hesaplardan silinerek elimine edilmektedir. Böylece mali istatistik tabloları sektör içi işlemlerden arındırılarak ilgili sektörün sadece kapsam dışındaki kişi ve kuruluşlar ile ilişkisi ortaya konulmaktadır.

Konsolidasyon işlemi önce merkezi yönetim, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumları alt sektörleri düzeyinde, daha sonra da genel yönetim sektörü düzeyinde yapılmaktadır. Konsolidasyon işlemi yapılırken genel yönetim sektörünü oluşturan alt sektörler ve alt sektörü oluşturan birimler arasındaki aşağıda belirtilen karşılıklı işlemler elimine edilmektedir:

- Cari ve sermaye transferleri
- Faiz gelirleri / giderleri
- Vergi mükellefi sıfatıyla ödenen vergiler
- Mal ve hizmet alımı / satımı

- Mali olmayan varlıkların edinimi / elden çıkarılması
- Krediler, borçlanma senetleri ile diğer borç ve alacaklar
- Yatırılan sermayeler

• **Tabloların oluşturulması:** Son aşamada, kapsam dahilindeki kurumların konsolide verileri üzerinde, hatalı olduğu ve dolayısıyla tabloların doğruluk ve güvenilirliğini etkilediği değerlendirilen hususlara ilişkin düzeltmeler yapılması neticesinde tablolar otomasyon sistemi üzerinden oluşturulmaktadır.

2.3. MALİ İSTATİSTİK TABLOLARI

Mali istatistik seti kapsamında Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde belirtildiği üzere aşağıdaki tablolar yayımlanmaktadır:

- a) Faaliyet Tablosu
- b) Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosu,
- c) Stok Durumu ve Akış Tablosu,
- ç) Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler Tablosu,
- d) Gelir Tablosu,
- e) Gider Tablosu,
- f) Varlık ve Yükümlülüklerdeki İşlemler Tablosu,
- g) Varlık ve Yükümlülükleri Elde Tutma Kazanç ve Kayıpları Tablosu,
- ğ) Varlık ve Yükümlülüklerdeki Diğer Değer Değişimleri Tablosu,
- h) Mali Durum Tablosu,
- ı) Harcamaların Fonksiyonel Sınıflandırılması Tablosu,
- i) Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosu.

Söz konusu mali tablolar, genel yönetim sektörü ve bu sektörü oluşturan merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idareler alt sektörlerinin her biri için konsolide olarak hazırlanmaktadır.

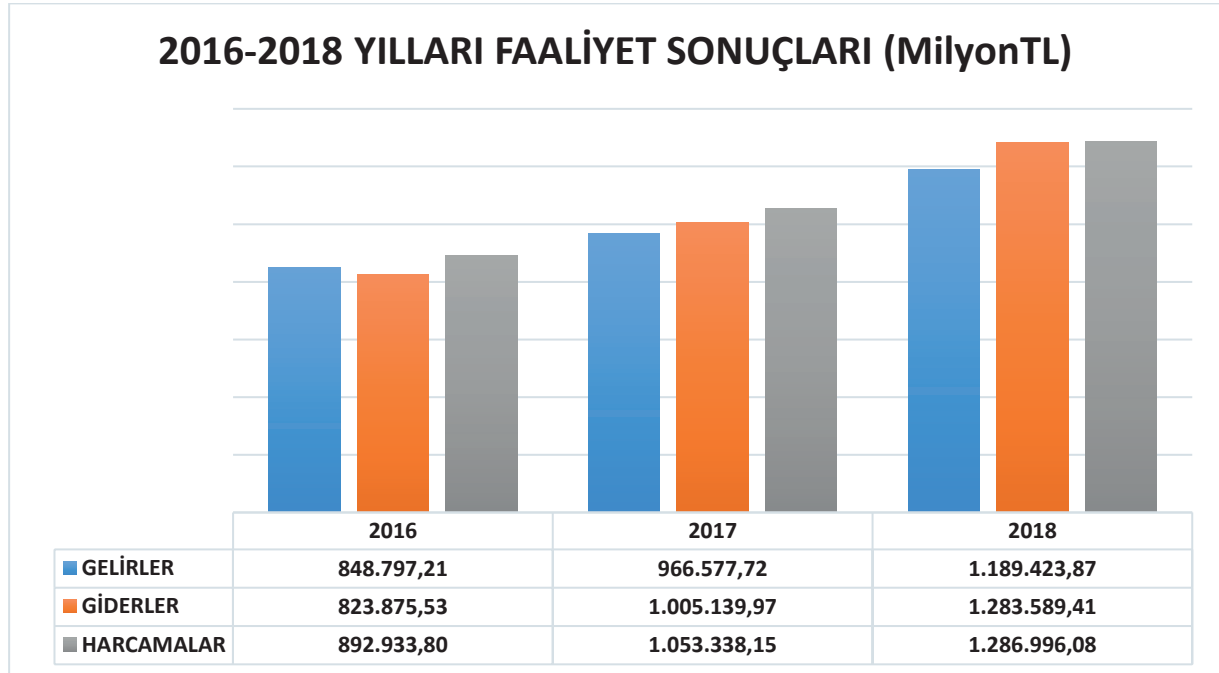
Yukarıda yer verilen tablolardan Stok Durumu ve Akış Tablosu, Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler Tablosu ve Mali Durum Tablosu yıllık olarak, diğer tablolar ise, merkezi yönetim, mahalli idareler ve sosyal güvenlik alt sektörleri için Resmi İstatistik Programında belirlenen takvime uygun olarak 3'er aylık ve 12 aylık dönemler halinde yayımlanmaktadır. Merkezi yönetim bütçe içi alt sektörü için sadece Faaliyet Tablosu ile Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosu aylık olarak yayımlanmaktadır.

2.4. GENEL YÖNETİM MALİ TABLO BÜYÜKLÜKLERİ

Mali istatistikler, genel yönetim sektörünün mali büyüklüklerini ölçmek ve analiz etmek için tasarlanmış tabloları içermektedir. Bu büyüklükler gelirler, giderler ve bunların sonucunda ortaya çıkan açık ya da fazla (faaliyet dengesi), varlık ve yükümlülüklerin farkını ortaya koyan net değer (öz kaynaklar) ile net borç pozisyonudur.

2018 yılı Genel Yönetim Sektörü Faaliyet Tablosundan elde edilen gelir, gider ve harcama büyüklüklerine aşağıda yer verilmiştir.

Grafik 2: 2016-2018 Yılları Faaliyet Sonuçları

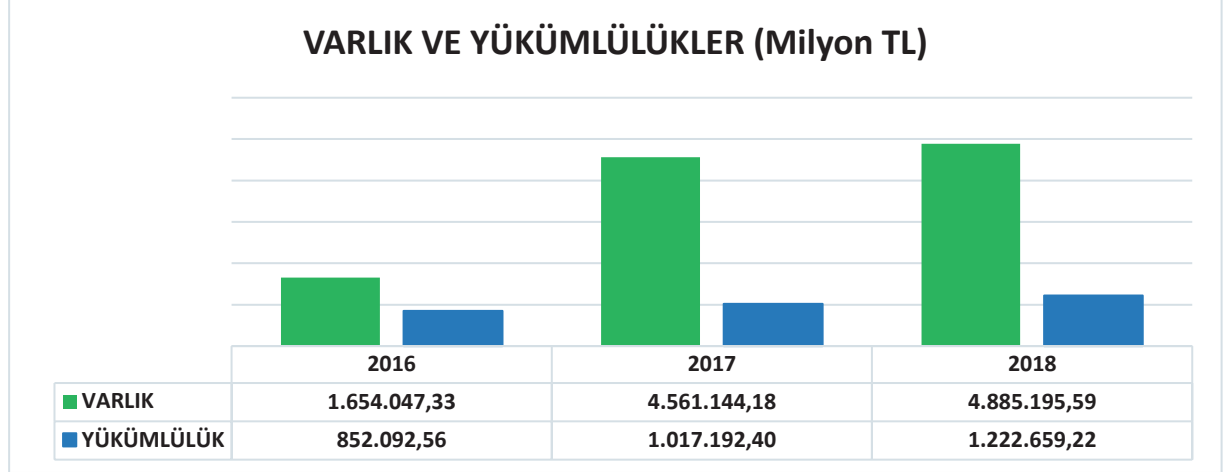
*Harcamalar = Giderler + Net Mali Olmayan Varlık Edinimi

Yukarıdaki grafikten görüleceği üzere, 2018 yılında Genel Yönetim Faaliyet Tablosunda yer alan gelirler toplamı 1.189.423,87 milyon TL, giderler toplamı 1.283.589,41 milyon TL'dir. Giderler kalemine net mali olmayan varlık edinimi eklendiğinde harcamalar toplamı ise 1.286.996,08 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılında gelirler 2017 yılına

oranla %23 artış gösterirken, giderler ve harcamalar sırasıyla %28 ve %22 oranında artmıştır.

Genel Yönetim Sektörü Mali Durum Tablosunda gösterilen varlık ve yükümlülüklerin 2016-2018 dönemi itibariyle detayları ise aşağıdaki grafikte görülmektedir.

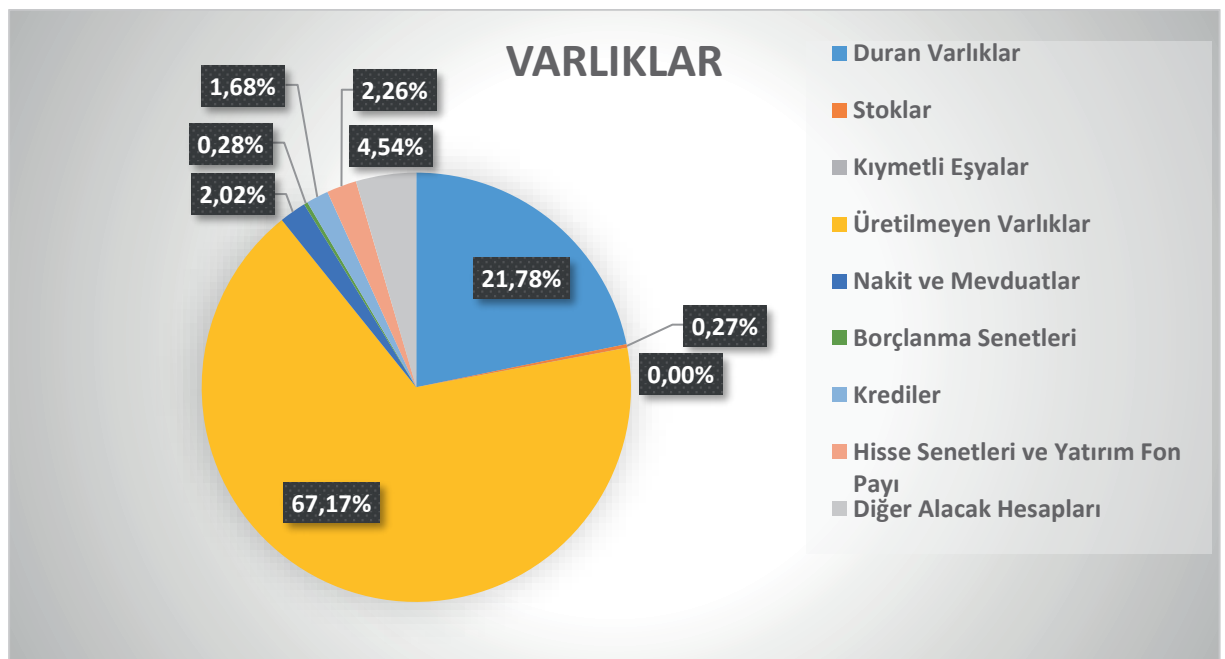
Grafik 3: 2018 Yılı Varlık ve Yükümlülükler

Toplam varlıklar 2017 yılından itibaren artış eğiliminde olmakla birlikte 2018 yılında artış hızı yavaşlamış ve bir önceki yıla göre %10 oranında artarak 4.885.195,59 milyon TL tutarında gerçekleşmiştir. Yükümlülükler ise 2018 yılında bir önceki yıla göre %20 oranında artış göstererek 1.222.659,22 milyon TL tutarında gerçekleşmiştir.

2018 yılı Genel Yönetim Sektörünün varlık ve yükümlülük kalemlerinin dağılımı aşağıdaki grafiklerde görülmektedir.

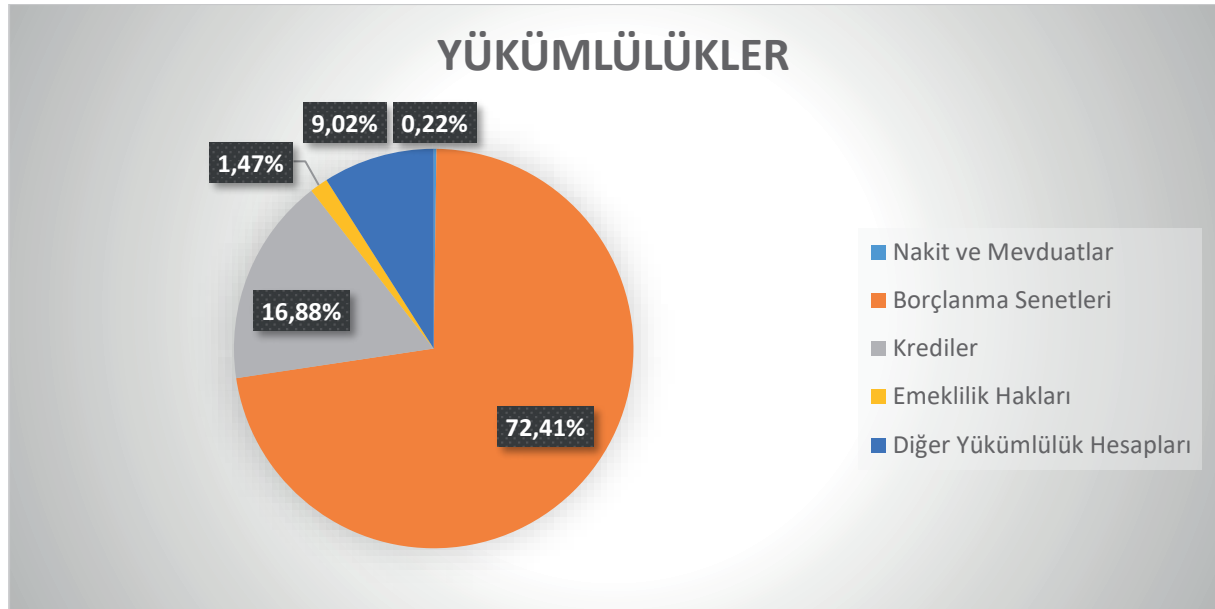
Grafik 4: 2018 Yılı Varlık Kalemleri

Belirli bir dönem boyunca kullanma ve elde tutma nedeniyle ekonomik sahibine fayda sağlayan değer saklama aracı olarak tanımlanan varlıklar; duran varlıklar, stoklar, kıymetli varlıklar ve üretilmeyen varlıkları içeren mali olmayan varlıklar ile nakit, hisse senedi, krediler ve borçlanma senetlerini içeren mali varlıklardan oluşmaktadır.

2018 yılı varlık kalemlerinin dağılımına bakıldığında, toplam varlıkların %67,17'sinin üretilmeyen varlıklar (arsa, arazi vb.), %21,78'sinin ise duran varlıklardan (binalar, makine teçhizat vb.) oluştuğu görülmektedir. Likiditesi yüksek mali varlık kalemleri olan nakit, borçlanma senetleri ve kredilerin ise varlıklar içindeki payı düşük düzeyde (%2'nin altında) kalmaktadır.

Grafik 5: 2018 Yılı Yükümlülük Kalemleri

İdareye ait geçmişteki işlem ve olaylardan kaynaklanan mevcut borç ve sorumlulukları gösteren yükümlülükler; nakit ve mevduatlar, borçlanma senetleri, krediler, emeklilik hakları ve diğer yükümlülüklerden oluşmaktadır.

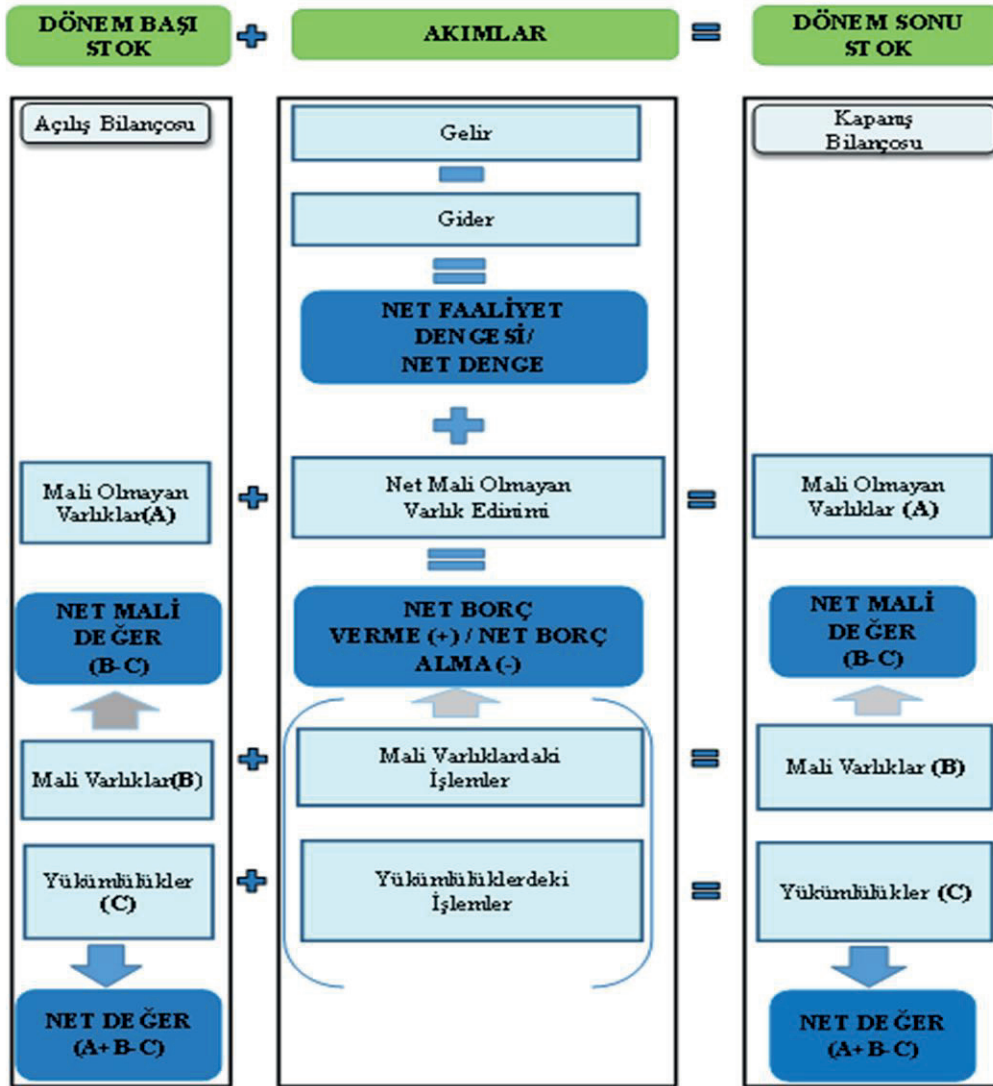
2018 yılı yükümlülük kalemlerinin dağılımına bakıldığında, toplam yükümlülüklerin %72,41'inin borçlanma senetleri, %16,88'inin ise krediler olduğu görülmektedir. Yükümlülükler içinde payı en düşük kalem nakit ve mevduatlar olup bu durum borçlanma araçlarında uzun vadeli enstrümanların tercih edildiğini göstermektedir.

3. TEMEL GÖSTERGE VE DENKLİKLERİN ANALİZİ

Mali istatistiklerin hazırlanmasına esas olan raporlama çerçevesinde temel olarak dört ana tablo öngörülmektedir. Bunlar; Faaliyet Tablosu, Mali Durum Tablosu, Diğer Ekonomik Akışlar Tablosu ile Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosudur. Bu bölümde bu tablolardan elde edilen temel göstergeler ve denklıkların analizine yer verilmiştir.

Mali istatistik tablolarından brüt faaliyet dengesi, net borçlanma gereği, net değer, nakit açık/fazlası olarak adlandırılan önemli göstergelere ulaşılmaktadır. Bu göstergeler makroekonomik değerlendirmelerin yapılmasına imkân sağlayarak, ulusal performansın değerlendirilmesine ve uluslararası karşılaştırılabilirliğe katkı sunmaktadır.

Şekil 3: Devlet Mali İstatistikleri Analitik Çerçevesi

* Akımlar= İşlemler + Diğer Ekonomik Akımlar

Yukarıdaki şekilde raporlama çerçevesinde öngörülen yatay ve dikey eşitlikler ile denge kalemlerinin hesaplanma prensiplerine yer verilmiştir. Buna göre, dönem başı stok durumu ile dönem içerisindeki akışların toplanması sonucunda dönem sonu stok mevcuduna, dolayısıyla kapanış bilançosundaki tutarlara ulaşılmaktadır.

Mali istatistik tablolarından üretilen temel gösterge ve dengelere ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

3.1. BRÜT FAALİYET DENGESİ

$$\text{Brüt Faaliyet Dengesi} = \text{Gelirler} - (\text{Giderler} - \text{Amortisman Giderleri})$$

Brüt faaliyet dengesi, faaliyet tablosundan hesaplanmakta olup, gelirlerin giderleri karşılama durumunu göstermektedir. Gelir kalemleri; vergi, sosyal güvenlik primleri, hibe ve diğer gelirlerden oluşmakta iken, gider kalemleri; personel, mal ve hizmet, faiz, sübvansiyon, hibe, sosyal yardım giderleri ve diğer giderlerden oluşmaktadır.

Brüt faaliyet dengesi cari yılda tahakkuk eden gelirler ve giderlerin (amortismanlar hariç) karşılaştırılmasını sağlayarak, cari faaliyetler sonucunda ortaya çıkan açık ya da fazlayı ortaya koymaktadır.

Tablo 1: Brüt Faaliyet Dengesi

Milyon TL				
	Artış/Azalış Oranı	Brüt Faaliyet Dengesi	Gelir	Giderler – Amortisman Giderleri
2016	-	55.159,05	848.797,21	793.638,16
2017	- %50,33	27.399,69	966.577,72	939.178,03
2018	%88,69	51.700,31	1.189.423,87	1.137.723,56

2016-2017 döneminde gelirler ile giderler arasındaki fark azalmaktayken 2018 yılında bir önceki yıla göre %88,69 oranında artmış ve brüt faaliyet dengesi 51.700,31 milyon TL fazla vermiştir. Dengenin fazla vermesinin temel sebeplerinden biri, diğer harcamalar kaleminde meydana gelen azalıştır. 2018 yılında giderlerdeki artış oranı gelirlerdeki artıştan fazla olmasına rağmen giderler içinde en yüksek artışı gösteren kalem olan amortisman giderleri denge formülüne dahil edilmediğinden brüt faaliyet dengesi pozitif gerçekleşmiştir.

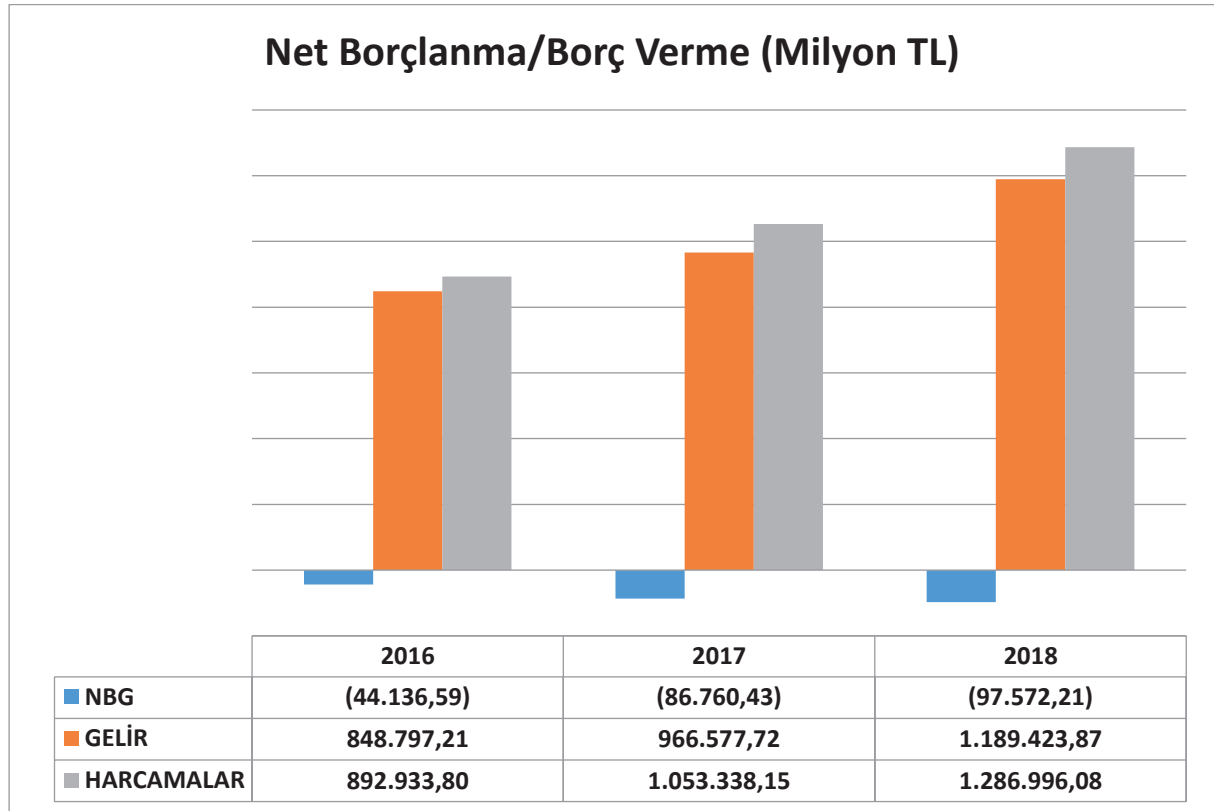
3.2. NET BORÇLANMA/BORÇ VERME GEREĞİ

$$\text{Net Borçlanma/Borç Verme Gereği} = \text{Gelirler} - \text{Harcamalar (Giderler + Net Mali Olmayan Varlık Edinimi)}$$

Faaliyet Tablosundan hesaplanan bir diğer önemli denge kalemi net borçlanma/borç verme gereğidir. Bu denge; devlet gelirlerinin, cari giderler ve yatırımların ne kadarını karşılayabildiği ve bunun sonucunda ortaya çıkan borçlanma gereği ya da borç verme kapasitesini ortaya koymaktadır.

Dolayısıyla net borçlanma/borç verme gereğinin negatif olması devletin faaliyetlerini sürdürebilmesi için başka sektörlerden borçlanma ihtiyacının ortaya çıktığını; pozitif olması ise devletin borç verebilir durumda olduğunu göstermektedir.

Grafik 6: Net Borçlanma/Borç Verme Gereği

Gelirlerde gerçekleşen artışın, harcamalardaki artışı karşılayamaması neticesinde net borçlanma gereği ortaya çıkmaktadır. Yukarıdaki grafikten görüldüğü üzere son üç yıldır borçlanma gereğinde rakamsal olarak bir artış yaşanmaktadır. 2018 yılında net borçlanma gereği %12,5 oranında bir artış göstererek 97.572,21 milyon TL tutarında gerçekleşmiştir.

3.3. NET DEĞER (ÖZ KAYNAKLAR)

$$\text{Net Değer (Öz Kaynaklar)} = \text{Varlıklar} - \text{Yükümlülükler}$$

Mali durum tablosu, varlık ve yükümlüklerin belirli bir tarihteki stok durumlarının değerlerini gösteren tablodur. Bu tablodan elde edilen ve “net değer” olarak adlandırılan denge kalemi, genel yönetim sektörünün varlık ve yükümlülük durumuna ilişkin analizlerin yapılmasına olanak sağlar.

Raporlama çerçevesindeki terminolojiden farklı olarak mevzuatımızda net değer kalemi için “Öz kaynaklar” ifadesi kullanılmakta olup, bu tutara varlıklardan yükümlükler rakamının çıkarılması sonucu ulaşılmaktadır.

Bir yıl boyunca net değerdeki değişim, gelir ve gider işlemlerinden ve diğer ekonomik akışlardan kaynaklanan değişikliklerin toplamıdır. Net değeri ve net değer değişimine neden olan kalemleri analiz etmek maliye politikalarının sürdürülebilirliğini değerlendirme olanağı sağlamaktadır.

Tablo 2: Net Değer

Milyon TL					
	Artış/Azalış Oranı	Net Değer	Mali Olmayan Varlıklar	Mali Varlıklar	Yükümlülükler
2016	-	801.954,77	1.185.599,53	468.447,80	852.092,56
2017	%342	3.543.951,78	4.047.437,92	513.706,26	1.017.192,40
2018	%3	3.662.536,37	4.358.629,37	526.566,22	1.222.659,22

2017 yılında net değer 3.543.951,78 milyon TL iken 2018 yılında 3.662.536,37 milyon TL tutarında gerçekleşmiştir. 2016-2017 döneminde, mali olmayan varlıklara ilişkin envanter ve değerlendirme çalışmaları nedeniyle net değerde %342 oranında pozitif yönlü bir değişim gerçekleşirken, 2017-2018 döneminde söz konusu çalışmaların büyük ölçüde tamamlanmış olması nedeniyle net değerde %3 oranında bir artış gerçekleşmiştir.

2018 yılında net değeri etkileyen ana kalemlerdeki değişime bakıldığında, mali olmayan varlıklardaki artışın %8 olarak gerçekleştiği, bu kategorideki en yüksek artışın da toplam varlıkların büyük çoğunluğunu oluşturan arazilerdeki artışlardan kaynaklandığı görülmektedir.

Mali varlıklardaki artış ise hisse senetleri ve yatırım fonlarında ciddi azalış nedeniyle sadece %3 olarak gerçekleşmiştir.

Yükümlülükler, net değeri negatif yönde etkileyen bir kategori olup bu kalemde 2018 yılında %20 oranında artış gerçekleşmiştir. Bu kategorideki yükselişin kaynağı, özellikle borçlanma senetleri ve kredi tutarlarının artmasıdır.

3.4. NET MALİ DEĞER

$$\text{Net Mali Değer} = \text{Mali Varlıklar} - \text{Yükümlülükler}$$

Mali durum tablosundan ulaşılan diğer bir denge kalemi ise net mali değerdir. Net mali değere, mali varlıklardan yükümlülüklerin çıkarılmasıyla ulaşılır. Bu gösterge genel yönetim sektörünün borçlarına karşılık ne kadar likit kaynak (nakit, mevduat, alacak, hisse senedi vb.) sahibi olduğunu göstermektedir.

Net mali değer, finansman dengesini dolayısıyla net borç pozisyonunu ortaya koyması açısından önemli bir göstergedir. Mali olmayan varlıkları içermediğinden, arazi vb. sabit varlık oranı yüksek ülkelerde, finanse edilmesi gereken açığın tutarını göstermesi açısından net değerden daha anlamlı bir gösterge olarak kabul edilmektedir.

Tablo 3: Net Mali Değer

Milyon TL				
	Artış/Azalış Oranı	Net Mali Değer	Mali Varlıklar	Yükümlülükler
2016	-	-383.644,76	468.447,80	852.092,56
2017	%31	-503.486,14	513.706,26	1.017.192,40
2018	%38	-696.093,00	526.566,22	1.222.659,22

2017 yılında -503.486,14 milyon TL olan net mali değer, 2018 yılında %38 oranında azalarak -696.093,00 milyon TL olmuştur. Net mali değerdeki azalmanın %20'si yükümlülüklerdeki artıştan kaynaklanmaktadır.

3.5. NAKİT DENGESİ

$$\text{Nakit Dengesi} = \text{Gelir Nakit Hareketleri} - \text{Gider Nakit Hareketleri} - \text{Mali Olmayan Varlıklardaki Yatırımlardan Kaynaklanan Nakit Hareketleri}$$

Nakit dengesi (nakit açığı/fazlası), Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosundan elde edilmektedir. Bu tablo, nakit ve benzeri varlıkların giriş ve çıkışlarını takip ederek likiditede meydana gelen değişimleri göstermektedir. Söz konusu nakit benzeri varlıklar, kısa vadede paraya dönüştürülebilen likiditesi yüksek varlıklardır.

Nakit dengesi, negatif olması halinde devletin faaliyetlerini finanse edebilmek için piyasadan borçlanması gereken tutarı; pozitif olması halinde ise, devletin piyasanın kullanımına nakdi olarak sağlayabileceği kaynak miktarını gösteren önemli bir göstergedir.

Tablo 4: Nakit Dengesi

Milyon TL				
	Artış/Azalış oranı	Nakit Dengesi	Gelir- Gider Nakit Hareketleri	Mali Olmayan Varlıklardaki Yatırımlardan Kaynaklanan Nakit Hareketi*
2016	-	-30.327,14	82.934,45	113.261,59
2017	%24	-37.665,82	49.453,98	87.119,80
2018	%117	-81.725,00	103.388,67	185.113,67

* Pozitif olması nakit çıkışı olduğu anlamına gelmektedir.

2017 yılında nakit açığı -37.665,82 milyon TL iken, 2018 yılında %117 oranında artış göstererek -81.725,00 milyon TL'ye yükselmiştir. Faaliyetlerden sağlanan net nakit girişi pozitif olmasına rağmen mali olmayan varlıklardaki yatırımlardan kaynaklı nakit çıkışının yüksek olması sebebiyle nakit açığı ortaya çıkmıştır.

3.6. NAKİT STOKUNDAKİ NET DEĞİŞİM

$$\text{Nakit Stokundaki Net Değişim} = \text{Nakit Açığı/Fazlası} + \text{Finansman Faaliyetlerinden Kaynaklanan Net Nakit Girişi}$$

Nakit stokundaki net değişim, devletin likiditesinin değerlendirilmesi için kullanılan bir göstergedir. Bu denge kalemi, ilgili dönemde faaliyetlerin, yatırımların ve finansman faaliyetlerinin nakit stokuna etkisini göstermektedir.

Tablo 5: Nakit Stokundaki Net Değişim

Milyon TL				
	Artış/Azalış Oranı	Nakit Stokundaki Net Değişim	Nakit Açığı/Fazlası	Finansman Faaliyetlerinden Net Nakit Girişi
2016	-	-5.581,99	-30.327,14	24.745,14
2017	%657	31.100,35	-37.665,82	68.766,17
2018	-%186	-26.456,89	-81.725,00	55.268,11

Nakit stokundaki net değişim 2017 yılında 31.100,35 milyon TL ile pozitif iken 2018 yılında %186 gibi yüksek bir oranda azalarak -26.456,89 milyon TL olmuştur. Nakit stokundaki bu düşüşün en önemli sebebinin, mali olmayan varlıklardan kaynaklı nakit çıkışı sonucu nakit açığının artması ve finansman faaliyetlerinden sağlanan nakit girişindeki azalış olduğu görülmektedir.

4. 2018 YILI GENEL YÖNETİM MALİ İSTATİSTİKLERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

2018 yılı Genel Yönetim Mali İstatistikleri 5018 sayılı Kanun'un 54'üncü maddesi gereğince Sayıştay tarafından hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından değerlendirilmiştir.

Hazırlanma bakımından yapılan değerlendirmede, kaynak verilerin birleştirilme usulleri ve hesap planlarının birbirleri ile uyumlu olup olmadıkları, uyumlaştırma aşamasında yapılan çalışmalarla ilgili açıklamalara dipnot ve açıklamalar kısmında yer verilip verilmediği, öte yandan verilerin derlenme süreci ve bu süreçte uygulanacak istatistiksel yöntemlerin geçerliliği hususları ele alınmıştır. Yayımlanma bakımından değerlendirme ise, mali istatistik tablolarının mevzuatta öngörülen süre ve usule uygun olarak yayımlanıp yayımlanmadığı yönünde yapılmıştır.

Doğruluk ve güvenilirlik bakımından yapılan değerlendirme, verilerin derlenmesinde uygulanan prosedürler ve konsolidasyon aşamaları da dahil olmak üzere, konsolide tabloların doğruluk ve güvenilirliğinin değerlendirilmesini içermektedir.

Önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından yapılan değerlendirme, mali istatistik tablolarının, geçerli raporlama çerçevesi ile uluslararası kabul görmüş standart, kılavuz ve iyi uygulama örneklerine uygun olup olmadığı açısından yapılmıştır.

Bu kriterler kapsamında yapılan değerlendirmeler neticesinde ulaşılan tespitlere aşağıda yer verilmiştir.

4.1. HAZIRLANMA VE YAYIMLANMA BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME

Mali istatistikler muhasebe kayıtlarındaki verilere dayanılarak ve istatistiksel yöntemler kullanılarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanır.

Mali istatistiklerin hazırlanma süreci, kurumlardan mizanların temin edilmesiyle başlayarak verilerin kontrol edilmesi ve dondurulması, sonrasında raporlama çerçevesinde yer alan sınıflandırmaya uygun hale dönüştürülmesi ve bu verilere istatistiksel yöntemlerin uygulanması sonucu mali istatistik tablolarının yayımlanmaya hazır hale getirilmesini kapsar. Bu süreçte kamu idarelerinin yöneticileri de gerekli önlemleri almakla yükümlüdürler.

Genel yönetim mali istatistikleri yayımlanma bakımından değerlendirildiğinde, anılan tabloların Bakanlık tarafından mevzuatta öngörülen takvim ve usule uygun olarak yayımlandığı görülmüştür. Hazırlanma kriteri açısından eksik ve yetersiz olduğu değerlendirilen hususlara ise aşağıda yer verilmektedir.

4.1.1. Kullanılan İstatistikî Yöntemler Hakkında Yeterli Bilgi Verilmemesi

Mali istatistik tabloları esas olarak kurumların mizanlarından üretilmekle birlikte muhasebe yönetmeliklerine göre hazırlanan söz konusu mizanların raporlama çerçevesinde öngörülen metodolojiye uygun hale getirilmesi amacıyla Bakanlık tarafından çeşitli istatistiksel yöntemler uygulanmaktadır. Yapılan bu işlemlere ilişkin sorun ve tespitlere aşağıda yer verilmiştir.

a) Metaverilerin yeterli ve açıklayıcı bilgi içermemesi

Genel Yönetim Mali İstatistikleri, Bakanlık tarafından mevzuatta öngörülen takvime uygun olarak açıklayıcı metaveri ile birlikte yayımlanmaktadır. Yönetmelik'e göre metaveri; mali istatistiklerin tanımları, yayımlanma dönemi, kurumsal kapsamı, hazırlanma amacı, veri derleme şekli, hazırlama yöntemleri, dayanakları ve iletişim bilgilerini içeren kaynağı ifade etmektedir. Ancak yayımlanan standart metaveriler, tablo bazında veri derleme şekli, veri kaynakları ve hazırlanma yöntemleri hakkında yeterli detayda bilgi içermemektedir. Örneğin mali istatistik tabloları oluşturulurken, merkezi yönetim sektörü borçlanma verilerinde mizanda kayıtlı tutarlar yerine Hazine ve Maliye Bakanlığında alınan piyasa değeriyle hesaplanan borç rakamları kullanılmakta veya varlık satış kayıtlarında Özelleştirme İdaresi Başkanlığından alınan ek bilgidен faydalanılmakta ancak bu durum metaveride açıklanmamaktadır.

Metaveride açık olarak ifade edilmeyen bir diğer husus ise eliminasyon sürecinde işlem türü bazında hangi istatistiksel yöntemin kullanıldığıdır. Yayımlanan metaverilerde, konsolidasyon işleminde karşılıklı olarak elimine edilecek tutarların eşit olmasının esas olduğu, bununla birlikte eşit olmaması halinde uygulanabilecek istatistikî yöntemler teorik olarak açıklanmıştır. Ancak, yapılan düzeltme tutarı ve hangi işlemler için hangi istatistikî yöntemin uygulandığı belirtilmemiştir.

Metaveriler aracılığıyla tabloların hazırlanma yöntemi, kullanılan istatistikî yöntemler ve düzeltilen tutarlar hakkında daha detaylı bilgi verilmesi, bir taraftan mali istatistiklerin daha açık ve anlaşılır olmasını sağlayacak diğer taraftan tablo okuyucuları açısından tabloların doğru yorumlanmasına da katkı sağlayacaktır.

b) Nakit uyarlaması dolayısıyla Gelir ve Faaliyet Tablolarından çıkarılan vergi ve sosyal güvenlik prim geliri tahakkuk tutarlarının açıklanmaması

Mali istatistik tabloları temelde tahakkuk esaslı muhasebe kayıtlarına dayanmakta, gelir, gider ve işlemler için tahakkuk tutarları esas alınmaktadır. Ancak bu kuralın bir istisnası olarak geçerli raporlama çerçevesinde vergi ve sosyal güvenlik prim gelirleri için nakit uyarlaması yapılmasına imkân verilmektedir.

Vergi ve sosyal güvenlik prim gelirlerinin tahakkuk eden kısmı ile gerçekte tahsil edilebilecek kısmı arasında, mevzuattan veya mükelleflerden kaynaklanan sorunlar nedeniyle farklılıklar oluşabilmektedir. Bu farklılıkları ortadan kaldırmak için, raporlama çerçevesi, tahakkuk kayıtları yerine tahsil edilen tutarların kullanılmasına imkân tanımaktadır.

Uygulamada vergi ve sosyal güvenlik prim gelirleri için 600 Gelirler Hesabı yerine 800 Bütçe Gelirleri Hesabında kayıtlı tahsilat tutarları kullanılmakta, tahakkuk tahsilat arasındaki tutar farkı tablolardan çıkarılmakta, bazı aylarda ise tahakkuka ilave yapılmaktadır. Ancak metaveri ya da dipnotlarda nakit uyarlaması kapsamında tablodan çıkarılan ya da tabloya eklenen söz konusu tahakkuk tutarlarına ilişkin bilgiye yer verilmemektedir.

4.1.2. Tablo Açıklayıcı Notlarının Eksik Bilgi İçermesi

Mali istatistik tabloları, tabloda yer alan kalemlere ilişkin açıklayıcı notlar ile birlikte yayımlanmaktadır. Ancak gelir ve gider tablolarının açıklayıcı notlarına bakıldığında, aynı-nakdi hibeler/sosyal yardımların detaylarına yer verilmediği görülmektedir. Oysaki aynı nakdi hibe/sosyal yardımlara ilişkin detay bilgilere, hesap planındaki “Kamu İdarelerinden Bedelsiz Olarak Alınan Mali Olmayan Varlıklar” gibi detay kodlar ya da kurumlardan alınacak ilave bilgi vasıtasıyla ulaşılabilir.

Benzer şekilde, gelir ve gider tablolarının açıklayıcı notlarında bulunması gereken alt sektörler arası hibeler ve faizlere ilişkin olarak ise, sektör içinde elimine edilen tutarlar ilgili açıklama satırlarına yansıtılmamakta yalnız diğer sektörlerle ilişkili hibe ve faiz tutarlarına yer verilmektedir. Dolayısıyla, elimine edilen tutarlar açıklamalara yansıtılmadığı için genel yönetim konsolide tablolarında alt sektörler arası hibe ve faizler sıfır (0) olarak görünmektedir. Ancak bu durum açıklayıcı notların tablolarda yer alan kalemlere ilişkin ilave bilgi içermesi fonksiyonu ile tezat oluşturarak genel yönetim düzeyinde sektörler arası işlemlere ilişkin detayların görünmemesine yol açmaktadır.

4.1.3. Dipnotların Yeterli, Açık ve Anlaşılır Şekilde Düzenlenmemesi

Mali tabloların doğru yorumlanması için dipnotlarının yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak mali istatistik tablo dipnotlarında bazı açıklamaların eksik olduğu değerlendirilmektedir. Örneğin;

- Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 11'inci maddesinin altıncı fıkrasında “Net Borçlanma/Borç Verme Gereği”nin, mali varlık ve yükümlülüklerin net değişimleri arasındaki farka eşit olması gerektiği; aksi halde aradaki farkın, tablo dipnotlarında açıklanacağı ifade edilmektedir. Ancak, tablo dipnotlarında yalnızca fark tutarları belirtilmekte, bu farkın açıklaması yapılmamaktadır.
- Dipnota konu olan işlemlerin gösteriminde sektörler arasında uygulama birliği bulunmamaktadır. Örneğin hatalı olduğuna kanaat getirilen tahakkuk tutarlarında nakit uyarlaması yapılarak tablolardan çıkarılan vergi gelirleri kalemi için merkezi yönetim sektöründe dipnot var iken mahalli idarelerde aynı gerekçeyle çıkarılan eğlence vergileri için dipnota yer verilmemiştir.
- Genel yönetim mali istatistik tabloları alt sektör tablolarının konsolide edilmesi ile oluşturulmakta, alt sektör tablolarında yer verilen dipnotlar genel yönetim tablolarına aktarılmamaktadır. Bu durum tablo okuyucularının sektörün tamamı hakkında yeterli bilgi elde edememesine yol açmaktadır.

4.1.4. Rutin Revizyon Ölçüm Tablolarının Yeterli Bilgi İçermemesi

Mali İstatistik Yönetmeliği'ne göre revizyon uygulaması; yayımlanmış mali istatistikler üzerinde daha sonra yapılan değişiklikleri ifade etmektedir. Yönetmelik'te revizyona neden olan unsurlar sayılmış, “eşleştirme (kıyas)” ve “veri sağlayıcı birimin verilerinde değişim” sebebiyle yapılan revizyonların rutin revizyon sebepleri olduğu belirtilmiştir. Yönetmelik gereğince bu değişikliklerin revizyon ölçüm tablosu ile yayımlanması gerekmektedir.

2018 yılı rutin revizyon ölçüm tabloları incelendiğinde, genellikle, yapılan revizyonun “veri sağlayıcı birimin verilerinde değişim” nedeniyle yapıldığı belirtilmiş, ancak yapılan düzeltmenin, Yönetmelik'te detayına yer verildiği üzere, mahsup dönemi ya da dönem sonu işlemleri kapsamında mı olduğu yoksa dış denetim raporlarında yer alan tespitler doğrultusunda yapılan bir düzeltme mi olduğu yönünde herhangi bir bilgiye yer verilmediği anlaşılmıştır. Rutin revizyonların hangi kalemden ve ne tutarda yapıldığına dair daha detaylı bilgiye yer verilmesinin ilgili tabloların anlaşılabilirliğine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

4.2. DOĞRULUK VE GÜVENİLİRLİK BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME

Doğruluk ve güvenilirlik bakımından değerlendirme, genel yönetim mali tablolarını oluşturan merkezi yönetim, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumları alt sektörlerine ait mali istatistik tabloları ve konsolidasyon aşamalarının doğruluk ve güvenilirliğini de içerecek şekilde yapılmıştır. Bu kapsamda eksik ve yetersiz olduğu değerlendirilen hususlara aşağıda yer verilmektedir.

4.2.1. Mali İstatistik Tablolarının İstatistiksel Hatadan Arındırılması Kapsamında Yapılan İşlemlere İlişkin Değerlendirme

Geçerli raporlama çerçevesine göre, Faaliyet Tablosunda yer alan net borçlanma/net borç verme gereği ile aynı tabloda yer alan mali varlık ve yükümlülüklerin net değişimleri arasındaki farkın birbirine eşit olması beklenmektedir. Söz konusu dengeler arasındaki tutarsızlık istatistiksel hata olarak ifade edilmektedir. İstatistiksel hata, kurumların kaynak verilerinde hatalı kayıtlar olduğunu göstermekte olup, hatanın büyüklüğü, konsolide tablolara esas kaynak verilerin tutarlılığının analizi açısından önemli bir kalite göstergesidir.

İstatistiksel hata tutarı, faaliyet tablosundaki çizgi üstü dengeyi temsil eden “Net Borçlanma/Net Borç Verme Denkliği” ile çizgi altı denge olan “Mali Varlık ve Yükümlülük İşlemleri (Finansman Dengesi)” arasındaki farkın alınması ile hesaplanmaktadır.

Bu fark, kurumlar tarafından yapılan hatalı işlemler ile raporlama çerçevesinde karşılığı bulunmayan ve muhasebe yönetmeliklerine göre belli koşullarda kullanılması öngörüldüğü halde kurumlar tarafından yıl içerisinde öz kaynak hesap grubunda hatalı olarak kullanılan kayıtlardan (500.1.1 İlk Yıl Denge Kaydı vb.) kaynaklanmaktadır.

Bakanlık tarafından bu hesaplar istatistiksel hata olarak kodlanmakta ve konsolide tablolardaki hata tutarını asgari düzeye indirebilmek gerekli görülen durumlarda kurum mizanları ile muhasebe kayıtları incelenerek hata kodu verilen işlemlerin niteliği ve karşı hesapları tespit edilmeye çalışılmaktadır.

Sonraki süreçte, gerçek mahiyeti bilinemeyen ve ilgili GFS kodu verilemediğinden hatalı olduğu değerlendirilen tutarlar ayrıştırılarak Faaliyet Tablosu ile Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosundan çıkarılmakta ve böylece bu tutarların temel gösterge büyüklüklerine etkisi sıfırlanmaktadır. Çıkarılan tutarlar ilgili görüldüğü takdirde Varlık ve Yükümlülüklerdeki

Diğer Değer Değişimleri Tablosuna yansıtılmaktadır. Diğer bir ifadeyle Bakanlık tarafından hatalı olduğuna kanaat getirilen kurum kayıtları için düzeltme işlemi yapılmaktadır.

Yapılan incelemeler neticesinde, istatistiksel hatayı azaltmak amacıyla düzeltme işlemi yapılmamış olsaydı 2018 yılında ortaya çıkacak toplam hata tutarının 2.735,58 milyon TL olacağı, ancak uygulanan istatistiksel yöntemler sonrası toplam istatistiksel hata tutarının 205,51 milyon TL olarak gerçekleştiği görülmüştür. Dolayısıyla, öz kaynaklardaki yıl içi değişimin %2'sine tekabül eden, 2.735,58 milyon TL tutarındaki istatistiksel hatanın %92'lik kısmı yapılan düzeltmeler ile tablolardan giderilmiştir.

Sektörler itibariyle yıl içi işlemlerde ortaya çıkan düzeltme öncesi ve sonrası hata tutarlarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 6: İstatistiksel Hata Tutarı

SEKTÖR	Milyon TL	
	Düzeltilme Öncesi Hata Tutarı	Düzeltilme Sonrası Hata Tutarı
Merkezi Yönetim Bütçe İçi	2.858,16	12,58
Merkezi Yönetim Bütçe Dışı	-852,19	-1,16
Mahalli İdareler	529,41	-6,11
SGK	200,20	200,20
GENEL YÖNETİM TOPLAMI	2.735,58	205,51

Yönetmelik'te tabloların doğruluk ve güvenilirliğini etkilediği değerlendirilen hususların, kurumlardan bilgi alınarak temel ilkeler ve uluslararası standartlar çerçevesinde düzeltilmesi yapılarak dikkate alınacağı belirtilmektedir. Yönetmelik'in esas aldığı raporlama çerçevesinde ise istatistiksel hatayı düzeltmeye yönelik yöntem ve metodolojiye ilişkin bir açıklama yer almamaktadır.

Bu hususta uygulanacak temel ilkeler Bakanlık tarafından belirlenmediğinden her sektörde veri derleyicinin kanaat ve detay bilgiye (muhasabe kaydı vb.) erişme düzeyine göre işlem yapılmaktadır. Nitekim bütçe içi kurumlarda muhasabe verisinin detayına ulaşılabildiği için düzeltme yapılırken, mahalli idareler, sosyal güvenlik kurumları ve bütçe dışı kurumlar sektöründe mizanların dayanağı yevmiyelere ulaşamadığı için hatalı kayıtlarda daha sınırlı düzeltme işlemi yapılabilmektedir. Dolayısıyla söz konusu düzeltmelerin çerçevesi, parasal sınırı, teyit edici belgelere ilişkin temel ilkelerin belirlenmesi veri derleme süreçlerinin kalitesinin artırılması açısından önem arz etmektedir.

Mevcut uygulamada, hataya sebebiyet verdiği değerlendirilen kayıt ve tutarlar, Bakanlık tarafından istatistiksel hatanın azaltılmasına yönelik olarak düzeltilmektedir. Ancak kaynak verideki hatalı kayıtlar devam ettiği sürece, mali istatistik tablo üretim sürecinde bu düzeltme işlemlerinin her yıl yeniden yapılması gerekecektir. Bunun yerine kurumların bu hesapları doğru kullanmasını temin edecek kontrol mekanizmalarının hayata geçirilmesi daha faydalı olacaktır.

Yukarıda açıklandığı üzere, mali istatistik tablolarında ortaya çıkan istatistiksel hatanın büyüklüğü tablolara esas verilerin kalitesinin ve tutarlılığının analizi açısından önemlidir. Dolayısıyla, bu hatanın ortaya çıkmasının nedenleri araştırılarak kurumların gerekli önlemleri almasında Bakanlığın yol gösterici olması, bireysel tabloların ve bunlardan üretilen konsolide mali tablolar olan mali istatistiklerin doğru ve güvenilir bilgi sunması açısından önem arz etmektedir.

4.2.2. Tabloların Geçerli Raporlama Çerçevesine Uyarlanması Kapsamında Gerçekleştirilen İşlemlere İlişkin Tespit ve Değerlendirme

Mali istatistikler, yönetsel geçerlilik ilkesi gereğince; tanım, kapsam ve sınıflandırma açısından uluslararası kabul görmüş standart, kılavuz ve iyi uygulama örneklerine uygun olarak kapsamdaki idarelerin mizan verilerinin derlenmesiyle oluşturulmaktadır. Ulusal ihtiyaçlara cevap verecek şekilde muhasebe yönetmelikleri ve detaylı hesap planları çerçevesinde oluşturulan kurum mizanları, konsolide mali tablolar hazırlanırken uluslararası standart olarak kabul edilen GFS metodolojisinin kod yapısı ile uyumlu hale getirilmektedir.

Anılan metodoloji ile uyumlu tablo üretim sürecinde Bakanlık tarafından gerçek hususu yansıtmadığı gerekçesiyle kaynak veriler üzerinde uyarlama işlemleri yapılmaktadır.

Bakanlık tarafından mali istatistik tablo üretim sürecinde uygulanan söz konusu uyarlama işlemleri genel olarak,

- Kapsamdaki kurumlar tarafından hatalı kaydedildiği değerlendirilen işlemlerin ilgili olduğu tablodan çıkarılarak farklı tablolara yansıtılması,
- Nakit uyarlaması yapılan vergi ve prim gelirleri dışındaki bazı gelir kalemlerinde, tahakkuk kayıt tutarlarının yüksekliğinden dolayı hatalı muhasebeleştirildiğine kanaat getirilen işlemlerde tahsilat rakamlarının esas alınması ve aradaki tahakkuk-tahsilat farklarının tablolardan çıkarılması,

- Kurumların muhasebe kayıtlarında yer almayan işlemlerin sonradan mali istatistik tablolarına eklenmesi,

suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Ancak yukarıda yer verilen işlemler, nitelik olarak raporlama çerçevesinde yer alan uyarlamaların kapsamını aşan veri değişikliğine girmektedir. Zira uluslararası standart olarak kabul edilen GFS kavramsal çerçevesinde ve rehberlerinde, muhasebeden alınan kayıtlara uygulanacak uyarlamaların temel olarak değerlendirme, stok ve akışların netleştirilmesi veya brütleştirilmesi, zaman tutarsızlıkları ve sınıflandırma için yapılacağı belirtilmektedir. Anılan metodoloji kapsamında yapılan bu tip düzeltmeler, mevcut verilerin doğruluğunu ve güvenilirliğini arttırmak üzere yapılan ve hali hazırda muhasebe sisteminde yer alan kayıtların uyarlanmasına yönelik işlemlerdir.

Aynı husus Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesinde; mali istatistiklerin hazırlanması sırasında hatalı olduğu tespit edilen, gerçek durumu yansıtmayan hususların, ilgili kurumlardan bilgi alınarak mali istatistiklere ilişkin temel ilkeler ve uluslararası standartlar çerçevesinde gerekli düzeltmeler yapılarak dikkate alınacağı şeklinde ifade edilmektedir. Ancak, uygulamada genellikle muhasebe kayıtlarının veri derleyiciler tarafından yorumlanması neticesinde elde edilen kanaate göre işlem yapılmaktadır. Bu durumda bazı işlemler için yapılan düzeltmeler gerçek durumu yansıtırken, bazı düzeltmeler ise hatalı olabilmektedir.

Dolayısıyla, GFS metodolojisi ile uyumlu tablo üretim sürecinde kaynak veride yapılan uyarlama işlemlerinin, veri sahibi kurumlardan alınan teyit sonrasında, geçerli raporlama çerçevesine uygun ve bireysel mali tablolar ile mali istatistik tabloları arasındaki ilişkiyi zayıflatmayacak şekilde yapılması önem arz etmektedir.

4.2.3. Stok Durumu ve Akış Tablosunun Rakamsal Tutarlılığına İlişkin Değerlendirme

Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 13'üncü maddesine göre Stok Durumu ve Akış Tablosu; mali ve mali olmayan varlıklar ile yükümlülüklerin dönem başındaki stok durumlarına, dönem içerisindeki akışların eklenmesi suretiyle dönem sonu stok durumuna ulaşılmasını sağlar.

Mali Durum Tablosu, Varlık ve Yükümlülüklerdeki İşlemler Tablosu ile Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosunda yer alan istatistik verilerden oluşturulan bu tabloda varlık ve yükümlülüklerin ana toplamaları sunulmaktadır. Dolayısıyla bu tablo, net değer ve net mali değerdeki değişimin kaynağının izlenebilmesine imkân vermeye

beraber tablolar arasında geçişin doğruluğunun teyit edilmesini de sağlamaktadır. Tablodaki rakamların diğer tablolara olan tutarlılığının yanı sıra tablo içi tutarlılığın da değerlendirilmesi, raporlama çerçevesinin öngördüğü yatay ve dikey eşitliklerin kontrolü noktasında önem arz etmektedir.

Yönetmelik gereği dönem başı stok durumu ile dönem içerisindeki akışların toplamının dönem sonu stok durumuna eşit olmaması halinde, aradaki farkın tablo dipnotlarında açıklanması beklenmektedir. Bu kapsamda yapılan incelemede, Yönetmelik'te öngörülen tablo tutarlılığının sağlanamadığı ve ortaya çıkan fark ile farkın gerekçesinin tablo dipnotlarında açıklanmadığı görülmüştür.

2018 yılı Stok Durumu ve Akış Tablosuna aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 7: 2018 Yılı Stok Durumu ve Akış Tablosu

2018 YILI	
STOK DURUMU VE AKIŞ TABLOSU	
	Milyon TL
MALİ OLMAYAN VARLIKLAR	
A. Açılış Bilançosu	4.047.437,92
B. İşlemler (Net)	3.406,67
C. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	280.202,33
D. Kapanış Bilançosu	4.358.629,37
MALİ VARLIKLAR	
E. Açılış Bilançosu	513.706,26
F. İşlemler (Net)	36.478,44
G. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	27.176,74
H. Kapanış Bilançosu	526.566,22
YÜKÜMLÜLÜKLER	
I. Açılış Bilançosu	1.017.192,40
İ. İşlemler (Net)	134.256,17
J. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	67.710,76
K. Kapanış Bilançosu	1.222.659,22

Yukarıda yer alan tablodan da görüleceği üzere, açılış bilançosu ile yıl içi işlem tutarları toplamı kapanış bilançosu tutarlarına eşit değildir. Mali olmayan varlıklar kaleminde açılış bilançosu (A) ile yıl içi işlemlerin (B+C) toplamı 4.331.046,91 milyon TL iken tabloda bu toplam kapanış bilançosu (D) kaleminde 4.358.629,37 milyon TL olarak gösterilmiş olup, tabloda gösterilen tutar ile hesaplanan arasında 27.582,46 milyon TL kadar fark bulunmaktadır. Söz konusu fark, mali varlıklar kaleminde -50.795,23 milyon TL, yükümlülükler kaleminde ise 3.499,89 milyon TL'dir.

2017 yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunda da yer verilen söz konusu tutarsızlığın 2018 yılında devam ettiği görülmektedir.

Bakanlık tarafından yukarıda ifade edilen tutarsızlıkların en büyük nedeninin bütçe dışı kurumlar alt sektöründeki kapsam değişikliği olduğu denetimler sırasında ifade edilmiş olmakla birlikte bu hususun tablo dipnotlarında açıklanması tabloların tam ve açık bilgi içermesi açısından önem arz etmektedir.

4.2.4. Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler Tablosunun Rakamsal Tutarlılığına İlişkin Değerlendirme

Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 14'üncü maddesine göre Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler Tablosu öz kaynakların raporlama dönemi başı ve sonundaki stok durumları ile dönem içerisindeki gelir, gider ve diğer ekonomik akışlardan kaynaklanan dağılımını göstermektedir. Faaliyet Tablosu ile Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosundan oluşturulan özet formattaki bu tamamlayıcı tablo, devletin öz kaynaklarındaki toplam değişimi vurgulamaya yardımcı olmaktadır.

Yönetmelik'in 14'üncü maddesinde ayrıca öz kaynakların dönem başındaki tutarı ile dönem içerisinde öz kaynakları etkileyen akımların toplamının, dönem sonu öz kaynak tutarına eşit olması gerektiği, aksi halde aradaki farkın tablo dipnotlarında açıklanması gerektiği ifade edilmiştir.

Dönem sonu öz kaynak tutarının mali durum tablosu ile eşit olması gerekmekte olup tabloda mali durum tablosundaki rakam kullanılmakta ancak yıl içi işlemlerden yola çıkılarak hesaplanan yılsonu öz kaynak toplamı mali durum tablosu ile tutarlı olmadığından arada fark oluşmaktadır.

Tablo 8: Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler

	Milyon TL
I. Dönem Başı Öz Kaynaklar	3.543.951,78
II. Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler	145.502,77
III. Dönem Sonu Öz Kaynak (Hesaplanan (I+II))	3.689.454,55
IV. Dönem Sonu Öz Kaynak (Yayımlanan Tabloda Yer Alan)	3.662.536,37
V. Tablo Dipnotlarında Açıklanması Gereken Tutar (IV-III)	-26.918,18

Yukarıda yer alan tablodan da görüleceği üzere, dönem başı öz kaynak tutarına yıl içi işlem tutarları eklendiğinde yılsonu öz kaynak tutarına ulaşamamakta, aradaki fark olan -26.918,18 milyon TL ile söz konusu farkın sebebi ise tablo dipnotlarında açıklanmamaktadır.

2017 yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunda da yer verilen söz konusu tutarsızlığın 2018 yılında devam ettiği görülmektedir.

Bakanlık tarafından söz konusu uyumsuzluğun en büyük nedeninin, varlık ve yükümlülüklerdeki stok-akış tutarsızlığı olduğu ifade edilmiştir. Bu hususun tablo dipnotlarında açıklanması tabloların tam ve açık bilgi vermesi açısından, istatistiksel hatanın azaltılmasına yönelik çalışmaların yapılması ise tabloların doğruluk ve güvenilirliği açısından önem arz etmektedir.

4.2.5. Tahsisli Kullanılan Taşınmazlara İlişkin Tutarların Mali İstatistik Tablolarına Hatalı Yansıtılması

Kamu idarelerine ait mali tabloların doğru ve güvenilir bir şekilde üretilmesi amacıyla; mülkiyeti Hazineye veya diğer kamu idarelerine ait olup bir başka kamu idaresine tahsis edilen taşınmazların tahsis edildikleri kamu idarelerinin mali tablolarında gösterilmesini teminen, 250, 251 ve 252 hesapların yardımcı hesap detayında, “02- Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar”, “03-Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar” yardımcı hesap kodları açılmıştır. Anılan hesaplar karşısında da “500.11.Tahsis Edilen Taşınmazlar” ve “500.12.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar” ve varsa amortisman tutarları için “500.13.Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı” yardımcı hesapları detaylı hesap planlarına eklenmiştir.

Bu hesaplar idarelerin birbirlerine tahsis ettiği taşınmazların takibi amacıyla kurumlar tarafından karşılıklı olarak eşit tutarlarla kayıt yapılmak ve konsolide tablolarda bakiye vermemek üzere bir anlamda nazım hesap gibi açılmış olmakla birlikte, uygulamada kurumlar tarafından bu hesaplara hatalı kayıt yapıldığı için kayıt eşleşmesi karşılıklı olarak gerçekleşmemektedir.

Tablolar konsolide edildiğinde, söz konusu farklı kayıtlar nedeniyle tahsisli taşınmazlar hesapları bakiye vermektedir. Bu durumda kalan tutarlar aslında bir yatırım olmadığı halde varlık edinimi ya da çıkışı olarak tablolara yansımakta ve net yatırım tutarlarını etkilemektedir.

Bu hususta Bakanlık tarafından yapılan işlemler incelendiğinde 2018 yılı sonu itibariyle;

- Duran varlıklar hesap grubunda tahsisli taşınmazlar alt kodlarındaki bakiye ile 500.11 ve 500.12 tahsis kırılımlarındaki bakiye arasında 303,44 milyon TL tutarında fark olup, bu tutarın Varlık ve Yükümlülüklerdeki İşlemler Tablosu ve dolayısıyla Faaliyet Tablosuna hatalı olarak varlık çıkışı olarak yansıtıldığı,

- Aynı zamanda 500 hesap grubunun 11, 12 ve 13 tahsisli taşınmazlara ilişkin ekonomik kodlarında yer alan 44.822,48 milyon TL’lik bakiyenin, niteliği itibariyle bir değer değişimi işlemi olmadığı halde Varlık ve Yükümlülüklerdeki Diğer Değer Değişimleri Tablosuna varlık değerindeki değişim olarak yansıtıldığı,
 - Nakit giriş ya da çıkışı olmamasına rağmen tahsis işlemlerine ait bakiyelerin aynı zamanda Nakit Kaynak ve Kullanımları Tablosuna da yansıtıldığı,
- görölmüştür.

Bu itibarla idari bir işlem olan tahsis işlemi, gerçek anlamda nakit hareketine yol açan bir varlık edinimi ya da duran varlığın değerindeki bir değişimi ifade etmediğinden söz konusu tutarların ilgili tablolara yansıtılmaması gerekmektedir.

4.2.6. Borçlanma Senetlerinin Değerleme Yönteminde Alt Sektörler Arası Farklılıkların Bulunması

Mali varlık ve yükümlülük kalemlerinde yer alan borçlanma senetlerinin, raporlama çerçevesine göre piyasa değeri üzerinden hesaplanması gerekmektedir. Piyasa değeri; senetlerin nominal değerine, kur ve piyasa fiyatlarındaki değişimlerin eklenmesi neticesinde hesaplanmaktadır. Ancak, borçlanma senetlerinin raporlama çerçevesinde yer alan bahse konu değerlendirme esasları ile ülkemizde uygulanan muhasebe sistemi uyumlu değildir. Nitekim Muhasebe Yönetmeliklerinde, kuponsuz borçlanma senetlerinin satış bedelleri yani ihraç fiyatları, kuponlu senetlerin ise nominal bedelleri ile ilgili hesaplara kaydedileceği belirtilmektedir.

Borçlanma senetleri verilerinin derlenmesine ilişkin uygulamada ise raporlama çerçevesinin öngördüğü değerlendirme yönteminden farklı olarak karma bir yöntemle; merkezi yönetimde Hazine ve Maliye Bakanlığına, sosyal güvenlik kurumlarında ise İşsizlik Sigortası Fonuna ait borçlanma senetleri Hazineden alınan ek bilgiler dâhilinde piyasa değeri üzerinden tablolara yansıtılırken, mahalli idarelerin mali varlıklarında yer alan senetler muhasebede kayıtlı değerleri ile yansıtılmaktadır.

Borçlanma senedi değerlerinin genel yönetim sektörü tablolarında konsolide edilmesi sürecinde, yukarıdaki paragrafta açıklandığı üzere farklı değerlendirme yöntemlerini esas alan senet değerlerinin toplanması mali durum tablosunda toplam mali varlık rakamının yorumlanmasını güçleştirmektedir.

Dolayısıyla, mali varlık ve yükümlülük verilerinin merkezi yönetim haricindeki diğer alt sektörler için de raporlama çerçevesi ile uyumlu olacak şekilde piyasa değeri üzerinden hesaplanması konusunda Bakanlık ile diğer kamu idareleri arasında ortak bir çalışma yapılması önem arz etmektedir.

4.2.7. Konsolidasyon ve Eliminasyon İşlemlerine İlişkin Tespit ve Değerlendirmeler

Konsolidasyon, alt sektörleri veya kurumları tek bir birim olarak kabul edip bir araya getirerek mali tablo hazırlama yöntemidir. Konsolide mali tabloların düzenlenme amacı; bir kurumlar topluluğuna dâhil tüm birimlerin aktif, pasif, gelir ve giderlerini tek birime aitmiş gibi göstererek, topluluğun bir bütün olarak finansal durumu ve faaliyet sonuçları hakkında mali tablo kullanıcılarına bilgi vermektir. Kurumların birbirleri arasındaki mali sonuç doğuran işlemlerinin, konsolide mali tablolarda mükerrer olarak yer almasını önlemek için ilgili tutarların karşılıklı olarak hesaplardan çıkartılması işlemine ise eliminasyon denilmektedir.

Konsolidasyon işlemi önce merkezi yönetim, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumları alt sektörleri düzeyinde, daha sonra da genel yönetim sektörü düzeyinde yapılmaktadır. Konsolidasyon sonucunda ortaya çıkan mali tablolar, kamu idareleri arasındaki işlemlerden kaynaklanan karşılıklı gelir, gider, borç ve alacak doğuran işlemler elimine edildikten sonra ilgili alt sektörlerin ve genel yönetimin mali durumunu ve performansını göstermektedir.

Konsolidasyon ve eliminasyon sürecine ilişkin sorunlar, tespitler ve önerilerimiz aşağıda yer almaktadır.

4.2.7.1. Konsolidasyon ve Eliminasyon Sürecine İlişkin Sorunlar

a) **Birbiri ile eşleşmeyen muhasebe kayıtları:** Konsolidasyon ilkeleri gereği eliminasyonun, aynı işleme ilişkin birbiriyle uyumlu karşılıklı muhasebe kayıtları ve eşit tutarlar üzerinden gerçekleştirilmesi esastır. Örneğin bir taraf için alacak niteliği taşıyan ve buna ilişkin hesaplarda muhasebeleştirilmiş bir mali işlem, diğer tarafta da aynı tutarla borç olarak muhasebe kayıtlarında yer almalıdır. Bu bağlamda ideal olan, kapsama dâhil kurumların mali sonuç doğuran her işlemi, tutar ve hesap açısından gerçek durumu yansıtacak şekilde muhasebeleştirilmesi ve mali tablolarına yansıtmasıdır.

Uygulamada ise, kurumların konsolide edilen mali tablolarında, aynı işleme ilişkin olarak birbirleri ile eşleşmeyen kayıtlar bulunmaktadır. Bu durum bir kurumda borç veya gider

olarak muhasebeleştirilen mali işlemin, işlemin tarafı olan karşı kurumun hesabında alacak veya gelir olarak görünmemesi ya da farklı tutarda görünmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Bakanlık mali istatistik hazırlama sürecinde yukarıda ifade edilen tutarsızlıklarla karşılaştığında, istatistiksel yöntemler uygulayarak doğru olduğu değerlendirilen tutar üzerinden eliminasyon yapmaktadır. Bu düzeltme işlemi Bakanlık tarafından karşı kurumun hesaplarına kurumların kaydettiği tutarlar arasındaki farkı eklemek ya da çıkarmak suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Tahakkuk esaslı muhasebe sistemine tabi olan ve özellikle merkezi yönetim kapsamında aynı muhasebe bilişim sistemini kullanan kurumların karşılıklı işlemlerinde bu tarz hataların ortaya çıkması tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin tam olarak özümsememesi ve mevcut bilişim sistemlerinin bu tarz hataları önleyecek kontrolleri içermemesinden kaynaklanmaktadır.

Söz konusu kayıt farklılıklarının yalnızca mali istatistik hazırlama sürecinde istatistiksel yöntemler kullanılarak düzeltilmesi yerine tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin tüm ilke ve kurallarıyla uygulanması ve bilişim sisteminin hata önleyici kontrolleri içerecek şekilde güncellenmesi mali tabloların doğruluğu ve güvenilirliği açısından önem arz etmektedir.

b) İstatistiksel yöntem uygulanan işlemlerin kaynak tablolara yansıtılmaması:

Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesinde; idari kayıtlar arasındaki farklılıkların giderilmesi amacıyla tek taraf kuralı, yukarıdan aşağı kuralı ve borç veren taraf kuralı olarak tanımlanan uluslararası kabul görmüş istatistiksel yöntemlerin uygulanacağı belirtilmektedir. Anılan maddede bu kapsamda yapılan düzeltme işlemlerinin karşı kurumun mali tablolarında da yapılmasını teminen ivedilikle Sayıştaya bildirilmesi gerektiği de ifade edilmektedir.

Tutarsız kayıtların büyük kısmı merkezi yönetim sektöründen kaynaklanmasına rağmen yıl içerisinde Sayıştayın talebine binaen yalnızca bazı küçük ölçekli belediye ve mal müdürlüklerindeki hatalı kayıtlara ilişkin bildirimde bulunduğu görülmüştür. Mali raporlama ve mali istatistiğin kalitesinin artırılabilmesi için Yönetmelik'te öngörülen bildirim mekanizmasının işletilmesi kaynak tabloların hatalardan arındırılması açısından önem arz etmektedir.

4.2.7.2. Konsolidasyon ve Eliminasyon Hatalarına İlişkin Tespitler

Genel yönetim sektörünü oluşturan alt sektörler ve alt sektörleri oluşturan birimler arasındaki karşılıklı işlemler kapsamında elimine edilecek işlemler Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesinde sayılmıştır. Buna göre kurumlar arasındaki transfer,

borçlanma, krediler ve faizler, vergiler, sermaye kalemleri ve mal ve hizmet alımlarının tespit edilmesi ve mali tabloların bu tutarlardan arındırılması gerekmektedir.

Elimine edilemeyen tutarlara ilişkin tespitlere aşağıda yer verilmiştir;

a) Yayımlanan tablolarda sektör içi ve sektörler arası mal ve hizmet alımlarına ilişkin tutarların elimine edilmediği görülmüştür. Merkezi yönetim kapsamındaki kurumlar arasındaki mal ve hizmet alım satımı genellikle üretim faaliyetinde bulunan döner sermayeler, okullar, Ceza İnfaz ve İşyurtları Kurumu gibi kurumlar için ya da tüm kurumlara danışmanlık, etüt proje gibi alanlarda hizmet veren TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu) için söz konusu olmaktadır. Benzer şekilde su ve kanalizasyon idaresi olmayan illerde, kapsam dâhilindeki kurumlarca belediyelere ödenen su bedelleri mal ve hizmet alımı kapsamında olup, söz konusu bedeller eliminasyona tabi işlemlerdir.

Hesap planlarında bu işlemlere ait detay kodlarda ilgili sektör ayrımı bulunmadığı ve bilişim sistemlerinden karşı kurum bilgisi de tam olarak elde edilemediği için bunlara ait tutarlar doğrudan tespit edilememekte ve dolayısıyla elimine edilememektedir.

b) Raporlama çerçevesinde sektör içi hibe olarak kabul edilen transferlerin tümünün elimine edilmesi ve gelir ve gider tablolarındaki sektör içi hibe tutarının sıfır olması gerektiği belirtilmektedir. Uygulamada tablolarda sektör içi hibelerin sıfır görünmesini sağlamak için kurumların karşılıklı işlemlerinden doğan, ancak işlemin karşı tarafının tespit edilemediği transfer tutarları, hibe yerine diğer transfer olarak kodlanmakta ve kapsam dâhilinde bir transfer bile olsa elimine edilmemektedir. Dolayısıyla faaliyet tablosunda diğer harcamalar kalemi içinde gösterilen ancak esasen eliminasyona tabi tutularak tablolara yansımaması gereken tutarlar bulunmaktadır.

c) Konsolidasyon sürecinde hesap planı uyumlaştırma çalışmaları yapılırken döner sermaye hesap planları genel bütçeli kurumlar hesap planına uyumlu hale getirilmektedir. Ancak, bu süreçte kapsam dâhilindeki kurumlara ait borç ve alacak işlemlerinin detaylarına ilişkin bazı alt ekonomik kodlar dikkate alınmadığı için söz konusu işlemler elimine edilememektedir. Örneğin DSS'lerin (Döner Sermaye Saymanlığı) hesap planlarında faaliyet alacak ve borçları için genel bütçe, özel bütçe, mahalli idareler gibi detay kodlar olmasına rağmen söz konusu işlemler eliminasyon dışında kalmaktadır.

d) Mali istatistik tablolarının oluşturulmasına esas olan kurum mizanları, kurumların karşılıklı işlemlerine ilişkin sınırlı bilgi içermektedir. Diğer taraftan mevcut otomasyon sistemi, kapsam dâhilindeki kurumların eliminasyona tabi işlemleri bazında detay veri

üretmemektedir. Bu durum, eksik eliminasyon yapılmasını önlemek üzere kurumlardan ilave bilgi talep edilmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

Ancak söz konusu bilgi alışverişi gerçekleştirilmediğinden eliminasyon işlemleri, mizanların imkan verdiği ölçüde gerçekleştirilmekte ve dolayısıyla bazı işlem türlerinde eksik eliminasyon yapılması durumu ortaya çıkmaktadır.

Bu doğrultuda tarafımızca kurum muhasebe kayıtlarından eliminasyona tabi tutulması gerektiği tespit edilen ancak faaliyet tablolarında elimine edilmediği görülen dönem içi işlem tutarları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 9: Elimine Edilmeyen Tutarlar

Sektör	İŞLEM TÜRLERİ				Milyon TL
	Cari Transfer	Diğer Borç/Alacak	Faiz Gideri	Sermaye Transferi	Toplam
Genel Yönetim	27,74	1.395,12	3,00	0,00	1.425,87
Mahalli İdareler	0,00	-2,77	0,00	0,00	-2,77
Merkezi Yönetim (Bütçe Dışı)	480,00	129,15	0,00	0,00	609,15
Merkezi Yönetim (Bütçe İçi)	0,03	1.658,40	0,00	4,79	1.663,23
TOPLAM	507,78	3.179,91	3,00	4,79	3.695,47

4.2.7.3. Birbirleri ile Eşleşmeyen Muhasebe Kayıtlarına İlişkin Öneriler

Söz konusu eliminasyon hatalarının giderilmesi ve bu hataların gelecekte tekrar ortaya çıkmasının önlenmesi amacıyla yönelik öneriler aşağıda özetlenmiştir.

- Mal ve hizmet alımlarında elimine edilebilecek işlemlere ilişkin ayrı bir çalışma yapılarak eliminasyon matrislerinin güncellenmesi,
- Genel yönetim sektörü içindeki kurumların karşılıklı işlemlerinde veri girişlerinin karşı kuruma ilişkin bilgi veya kurum kodu içerecek şekilde düzenlenmesi,
- Kurumların karşılıklı işlemlerinin doğru tutarlar üzerinden kaydedilmesi amacıyla muhasebe bilişim sisteminin geliştirilmesi ve kurumların bu konudaki farkındalıklarının artırılması,
- Karşı kurum kodu ile tespit edilen tutarsızlıklar için iş akış süreci belirlenmesi, belli bir tutarın üzerindeki eşitsizliklerde sorunun çözülebilmesi amacıyla kurumlar arası mutabakat sürecinin oluşturulması.

Eliminasyon sorunlarının düzeltilmesine ilişkin bilişim sistemi kontrollerinin oluşturulması, eliminasyonun ve dolayısıyla konsolidasyonun sistem üzerinden ve daha güvenilir yapılmasına imkan sağlarken bireysel ve konsolide mali tabloların doğruluk ve güvenilirliğini de arttıracaktır.

4.3. ÖNCEDEN BELİRLENMİŞ STANDARTLARA UYGUNLUK BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME

Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde mali istatistik seti kapsamında sayılan tablolar, Bakanlık tarafından ilgili mevzuat çerçevesinde yayımlanmıştır. Geçerli raporlama çerçevesinde yer alan "Açık Koşullu Yükümlülükler ve Gelecekteki Sosyal Güvenlik Yararları İçin Net Örtülü Yükümlülükler Tablosu"nun yayımlanması Yönetmelik'te zorunlu kılınmamış olduğu halde, Bakanlık mali durum tablosunun açıklayıcı notlar bölümünde açık ve bazı örtülü koşullu yükümlülükler özet olarak yer vermiştir.

Geçerli raporlama çerçevesinde, kamu garantili borçların; borçlanma aracı türü, vade bilgisi ve nominal değeri içerecek şekilde gösterilmesinin uygun olacağı ifade edilmektedir. Ancak, mali durum tablosunun açıklayıcı notlar bölümünde yer alan kamu garantili borçlar kalemi, öngörülen detay bilgileri içermemektedir. Mali durum tablosunun istenilen detayda bilgi verecek şekilde geliştirilmesi, raporlama çerçevesi ve uluslararası standartlara uyum noktasında önem arz etmektedir.

5. DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Mali saydamlığın ve hesap verebilirliğin en önemli araçlarından biri olan mali istatistiklerin yayımlanmasındaki temel amaç kamuoyunun, genel yönetim sektörünün varlık, yükümlülük, gelir ve giderleri hakkında bilgilendirilmesini sağlamaktır.

2018 yılında Mali İstatistik Yönetmeliği'nin yürürlüğe girmesi ve buna ek olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından “Genel Yönetim Sektörü Mali İstatistik Kılavuzu”, “Kamu İdareleri İçin Mali Analiz Rehberi” ile “Genel Yönetim Sektörü Mali İstatistik Analiz Raporu” nun hazırlanarak kamuoyuyla paylaşılması mali saydamlık ve hesap verilebilirlik açısından önem arz eden gelişmelerdir.

2018 yılı Genel Yönetim Mali İstatistikleri hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından değerlendirilmiş, Raporun ilgili bölümünde belirtilen hususlar dışında;

- Hazırlanma ve yayımlanma bakımından, mali istatistik tablolarının mevzuatta öngörülen takvime uygun olarak yayımlandığı ve raporlama çerçevesinin öngördüğü usule uygun olarak hazırlandığı,
- Doğruluk ve güvenilirlik bakımından, mali istatistik tablolarının doğru ve güvenilir bilgi içerdiği,
- Önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından, mali istatistik tablolarının geçerli raporlama çerçevesi ve uluslararası standartlarla uyumlu olduğu, değerlendirilmiştir.

Bununla birlikte, tablo okuyucularına ve karar vericilere daha sağlıklı bilgi sunmak ve yapılacak analizlerin ve sonraki dönemlere ilişkin stratejilerin sağlıklı olmasını sağlamak amacıyla;

- Mali istatistik tablolarıyla beraber yayımlanan ve mali saydamlığın tesisi bakımından önem arz eden açıklayıcı notlar, metaveri ve dipnotlardaki eksikliklerin giderilerek, kamuoyuna veri derleme şekli, farklı değerlendirme yöntemi ve kullanılan istatistiksel yöntemler hakkında ayrıntılı bilgi verilmesi,
- Mali istatistik tablolarında ortaya çıkan istatistiksel hatanın büyüklüğü, tablolara

esas verilerin kalitesi ve tutarlılığı açısından önem arz ettiğinden,

- Anılan hatanın ortaya çıkma nedenlerinin araştırılarak, gerekli önlemlerin alınmasında Bakanlığın diğer kurumlara yol gösterici olması,
- Hatanın tespit edilmesi halinde yapılması gereken düzeltmelerin yalnızca mali istatistik tablolarına değil aynı zamanda kurumların kaynak tablolarına da yansıtılmasının sağlanması,
- Tablolar oluşturulurken, kaynak veri üzerinde gerçekleştirilen uyarlama işlemlerinin uluslararası standartlara uygun ve bireysel mali tablolar ile mali istatistik tabloları arasındaki ilişkiyi zayıflatmayacak şekilde yapılması,
- Tablolarda dönem başı ile yıl içi işlem tutarları toplamalarının dönem sonu tutarlarına eşit olmama sebeplerinin araştırılarak tablo içi ve tablolar arası tutarlılığın sağlanması,
- Gerçek anlamda edinim, çıkış veya bir değer değişimini ifade etmeyen işlemlerin mali istatistik tablolarına yansıtılmasının önlenmesi,
- Bireysel mali tabloların doğru ve güvenilir veri üretmesini sağlamak üzere kapsam dâhilindeki kurumlar tarafından kullanılan muhasebe ve iç kontrol sistemlerinin etkinliğinin artırılması,
- Konsolide tabloların oluşturulması sürecinde eliminasyon hatalarının giderilmesi ve bu hataların tekrarrünün önüne geçilmesini teminen;
 - Genel yönetim sektörü içindeki kurumların karşılıklı işlemlerinin doğru tutarlar üzerinden kaydedilmesi amacıyla muhasebe bilişim sisteminin geliştirilmesi ve kurumların anılan hususa ilişkin farkındalıklarının artırılması,
 - Kurumların karşılıklı işlemlerinde belirli bir tutarın üzerindeki eşitsizlikler için kurumlar arası mutabakat sürecinin oluşturulması sağlanarak eliminasyon eşitsizliklerinin giderilmesi,

gerekmektedir.

6. EKLER-2018 YILI GENEL YÖNETİM MALİ İSTATİSTİK TABLO SETİ

EK 1: FAALİYET TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2018 YILI FAALİYET TABLOSU			
Bin TL			
	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI
ÖZ KAYNAKLARI ETKİLEYEN İŞLEMLER			
A - Gelirler	848.797.210,0	966.577.724,4	1.189.423.870,2
Vergi Gelirleri	489.475.837,6	567.699.589,5	679.051.577,0
Sosyal Güvenlik Prim Gelirleri	204.817.991,6	228.820.378,8	286.633.436,3
Hibeler	398.497,9	2.230.059,6	2.685.892,6
Diğer Gelirler	154.104.883,0	167.827.696,5	221.052.964,3
B - Giderler	823.875.525,3	1.005.139.970,1	1.283.589.412,6
Personel Giderleri	218.941.355,9	234.624.525,5	299.011.156,1
Mal ve Hizmet Giderleri	134.005.273,7	162.915.316,3	183.939.764,8
Amortisman Giderleri	30.237.368,6	65.961.936,0	145.865.853,8
Faiz Giderleri	53.758.476,7	69.667.444,2	112.758.629,0
Sübvansiyon Giderleri	39.762.624,6	53.275.493,6	54.723.922,2
Hibeler	2.370.721,3	3.233.761,7	3.736.691,9
Sosyal Yardımlar	308.482.439,3	353.591.935,8	442.068.607,4
Diğer Harcamalar	36.317.265,1	61.869.557,2	41.484.787,5
Brüt Faaliyet Dengesi (A-B + Amortisman Giderleri)	55.159.053,3	27.399.690,2	51.700.311,4
Net Faaliyet Dengesi (A-B)	24.921.684,7	-38.562.245,7	-94.165.542,4
MALİ OLMAYAN VARLIK İŞLEMLERİ			
C. Net Mali Olmayan Varlık Edinimi	69.058.279,2	48.198.179,5	3.406.669,3
Duran Varlıklar	67.985.251,1	46.806.173,8	8.306.312,7
Stoklar	1.338.557,0	1.412.900,1	1.931.087,2
Menkul Varlıklar	4.852,5	-3.964,6	-4.119,0
Üretilmeyen Varlık Edinimleri	-270.381,3	-16.929,9	-6.826.611,6
D. Harcamalar (B+C)	892.933.804,5	1.053.338.149,6	1.286.996.082,0
E. Net Borçlanma/Borç Verme Gereği (A-D)	-44.136.594,5	-86.760.425,2	-97.572.211,8
MALİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜK İŞLEMLERİ (FİNANSMAN)			
F. Net Mali Varlık Edinimi	31.149.250,1	38.443.328,9	36.478.443,8
Yerleşik	31.470.049,6	38.625.498,9	34.477.184,5
Yerleşik Olmayan	-320.799,5	-182.170,0	2.001.259,3
G. Net Yükümlülük Artışı	75.486.431,2	125.610.357,4	134.256.169,6
Yerleşik	69.255.621,2	108.845.844,8	123.767.888,9

Yerleşik Olmayan	6.230.810,1	16.764.512,6	10.488.280,7
Açıklayıcı Notlar			
Amortisman Harici Giderler	793.638.156,7	939.178.034,1	1.137.723.558,8
Mali Olmayan Brüt Yatırımlar	99.295.647,8	114.160.115,4	149.272.523,2
Nakit Stokundaki Net Değişim	-6.154.017,6	32.319.330,0	-26.662.404,3
Faiz Dışı Net Borç Verme/ Net Borçlanma	9.621.882,3	-17.092.981,0	15.186.417,2
Ulusal Tanıma Göre Devlet Dengesi	-44.962.756,0	-61.615.327,0	-103.991.674,0
1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.			
2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.			
3- 24.02.2018 tarihli ve 30342 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 11 inci maddesinin 6 ncı fıkrasına istinaden Net Borçlanma / Borç Verme Gereğinin, mali varlık ve yükümlülüklerin net değişimleri arasındaki farka eşit olması esastır. Eşit olmaması durumunda aradaki fark, tablo dipnotlarında açıklanır. Bu fark 2016 yılında 200.586,6 bin TL, 2017 yılında 649.765,6 bin TL ve 2018 yılında 205.514,0 bin TL 'dir.			
4- Ulusal Tanıma Göre Devlet Dengesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 2 nci maddesi kapsamında hazırlanan Genel Yönetim Bütçe Dengesini ifade etmektedir.			
5- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.			

EK 2: NAKİT KAYNAK VE KULLANIMLARI TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ			
2018 YILI			
NAKİT KAYNAK VE KULLANIMLARI TABLOSU			
	Bin TL		
	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI
FAALİYETLERDEN SAĞLANAN NAKİT AKIŞLARI			
A. Gelir Nakit Hareketleri	836.194.362,6	915.646.116,6	1.157.459.491,9
Vergi Gelirleri	484.364.357,5	555.061.157,5	673.463.622,0
Sosyal Güvenlik Prim Gelirleri	194.054.960,6	219.182.112,0	275.563.286,9
Hibeler	989.524,4	2.373.960,1	3.351.045,8
Diğer Gelirler	156.785.520,1	139.028.887,0	205.081.537,3
B. Gider Nakit Hareketleri	753.259.909,1	866.192.134,4	1.054.070.824,1
Personel Giderleri	208.560.287,2	210.739.024,2	287.461.354,2
Mal ve Hizmet Giderleri	107.172.884,2	94.703.704,0	158.405.178,9
Faiz Giderleri	39.414.237,0	46.463.570,2	67.800.705,9
Sübvansiyon Giderleri	39.516.300,4	49.835.271,1	58.047.601,9
Hibeler	3.581.898,8	74.847.497,9	4.195.820,6
Sosyal Yardımlar	313.988.076,6	350.414.600,9	439.698.638,9
Diğer Harcamalar	41.026.224,9	39.188.466,3	38.461.523,8
Faaliyetlerden Sağlanan Net Nakit Girişi (A –B)	82.934.453,5	49.453.982,2	103.388.667,8
MALİ OLMAYAN VARLIKLARDAKİ İŞLEMLERDEN KAYNAKLANAN NAKİT AKIŞLARI			
C. Mali Olmayan Varlıklardaki Yatırımlardan Kaynaklanan Nakit Hareketi*	113.261.589,1	87.119.803,2	185.113.669,8
Duran Varlıklar	87.049.860,0	70.620.775,3	162.256.583,8
Stoklar	25.655.167,9	12.108.776,3	25.516.465,8
Menkul Varlıklar	4.848,7	-4.079,2	-4.123,4
Üretilmeyen Varlık Edinimleri	551.712,6	4.394.330,8	-2.655.256,4
Harcamalar Nakit Hareketleri (B+C)	866.521.498,2	953.311.937,6	1.239.184.493,9
D. Nakit Fazlası (+) / Nakit Açığı (-) (A–B–C)	-30.327.135,6	-37.665.821,0	-81.725.001,9
MALİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ İŞLEMLERDEN KAYNAKLANAN NAKİT AKIŞLARI (FİNANSMAN)			
E. Nakit Hariç Mali Varlıklardaki Net Alımlar	5.486.507,6	6.782.933,9	24.887.783,1
Yerleşik	6.719.648,1	7.970.393,5	23.131.627,0
Yerleşik Olmayan	-1.233.140,5	-1.187.459,6	1.756.156,1
F. Net Yükümlülük Edinimi	30.231.648,4	75.549.105,8	80.155.894,6
Yerleşik	25.968.546,2	60.738.002,5	69.524.419,3
Yerleşik Olmayan	4.263.102,2	14.811.103,3	10.631.475,4
G. Finansman Faaliyetlerinden Kaynaklanan Net Nakit Girişi (F–E)	24.745.140,8	68.766.171,9	55.268.111,5
H. Nakit Stokundaki Net Değişim (D+G)	-5.581.994,8	30.701.924,4	-26.456.890,4

Açıklayıcı Notlar			
Ana (Temel) Net Borç Verme/ Net Borçlanma	-44.136.594,5	-86.760.425,2	-97.572.211,8
Ulusal Tanıma Göre Devlet Dengesi	-44.962.756,0	-61.615.327,0	-103.991.674,0
* Pozitif olması nakit çıkışı olduğu, negatif olması nakit girişi olduğu anlamına gelmektedir			
1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.			
2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.			
3- Ana (Temel) Net Borç Verme / Net Borçlanma kalemi Faaliyet Tablosunda yer alan Net Borçlanma/Borç Verme Gereği'ni ifade etmektedir.			
4- Ulusal Tanıma Göre Devlet Dengesi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 2 nci maddesi kapsamında hazırlanan Genel Yönetim Bütçe Dengesini ifade etmektedir.			
5- 24.02.2018 tarihli ve 30342 sayılı Mali İstatistik Yönetmeliği'nin 12 nci maddesinin 5 inci fıkrasına istinaden; Faaliyet Tablosunun açıklayıcı notlar kısmında yer alan "Nakit Stoğundaki Net Değişim" tutarı ile bu Tabloda yer alan "Nakit Stoğundaki Net Değişim" tutarının birbirine eşit olması gerekmektedir. Eşit olmaması durumunda aradaki fark, tablo dipnotlarında açıklanır. Bu fark 2018 yılında 205.514,0 bin TL'dir.			
6- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.			

EK 3: STOK DURUMU VE AKIŞ TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ			
2018 YILI			
STOK DURUMU VE AKIŞ TABLOSU			
Bin TL			
	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI
MALİ OLMAYAN VARLIKLAR			
A. Açılış Bilançosu	1.057.046.427,4	1.185.599.531,2	4.047.437.916,4
B. İşlemler (Net)	69.058.279,2	48.198.179,5	3.406.669,3
C. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	59.494.826,7	2.813.640.206,6	280.202.328,7
D. Kapanış Bilançosu	1.185.599.531,2	4.047.437.916,4	4.358.629.372,5
MALİ VARLIKLAR			
E. Açılış Bilançosu	421.098.619,3	468.447.799,9	513.706.260,8
F. İşlemler (Net)	31.149.250,1	38.443.328,9	36.478.443,8
G. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	16.199.930,3	6.815.136,7	27.176.739,6
H. Kapanış Bilançosu	468.447.799,9	513.706.260,8	526.566.216,4
YÜKÜMLÜLÜKLER			
I. Açılış Bilançosu	729.605.469,1	852.092.558,3	1.017.192.398,0
İ. İşlemler (Net)	75.486.431,2	125.610.357,4	134.256.169,6
J. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	47.000.658,1	39.489.484,7	67.710.758,7
K. Kapanış Bilançosu	852.092.558,3	1.017.192.398,0	1.222.659.216,2
Açıklayıcı Notlar			
NET FİNANSAL DENGE			
L. Açılış Bilançosu	-308.506.849,8	-383.644.758,4	-503.486.137,2
M. İşlemler (Net)	-44.337.181,1	-87.167.028,4	-97.777.725,8
N. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	-30.800.727,8	-32.674.348,0	-40.534.019,0
O. Kapanış Bilançosu	-383.644.758,4	-503.486.137,2	-696.092.999,8
BORÇ YÜKÜMLÜLÜKLERİ			
P. Açılış Bilançosu	653.588.035,3	752.613.787,5	907.114.293,2
R. İşlemler (Net)	59.439.757,6	114.927.321,9	115.775.828,4
S. Toplam Diğer Ekonomik Akışlar	39.585.994,5	39.573.186,1	68.740.462,4
T. Kapanış Bilançosu	752.613.787,5	907.114.293,2	1.091.657.112,7
1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.			
2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.			

EK 4: ÖZ KAYNAKLARDAKİ TOPLAM DEĞİŞİMLER TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ			
2018 YILI			
ÖZ KAYNAKLARDAKİ TOPLAM DEĞİŞİMLER TABLOSU			
Bin TL			
	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI
I. DÖNEM BAŞI ÖZ KAYNAKLAR	748.539.577,6	801.954.772,8	3.543.951.779,2
Öz Kaynakları Etkileyen İşlemler			
A. Gelir	848.797.210,0	966.577.724,4	1.189.423.870,2
B. Gider	823.875.525,3	1.005.139.970,1	1.283.589.412,6
C. Net Faaliyet Dengesi (A-B)	24.921.684,7	-38.562.245,7	-94.165.542,4
Diğer Ekonomik Akışlardan Kaynaklanan Öz Kaynaklardaki Değişimler			
1. Mali Olmayan Varlıklar	59.494.826,7	2.813.640.206,6	280.202.328,7
Elde Tutma Kazançları	0,0	5.341,4	26.982,9
Mali Olmayan Varlıkların Değerindeki Diğer Değişimler	59.494.826,7	2.813.634.865,2	280.175.345,8
2. Mali Varlıklar	16.199.930,3	6.815.136,7	27.176.739,6
Elde Tutma Kazançları	19.055.043,1	9.265.700,5	26.162.858,5
Mali Varlıkların Değerindeki Diğer Değişimler	-2.855.112,8	-2.450.563,8	1.013.881,1
3. Yükümlülükler	47.000.658,1	39.489.484,7	67.710.758,7
Elde Tutma Kazançları	40.074.566,8	39.240.104,6	68.356.068,9
Yükümlülüklerin Değerindeki Diğer Değişimler	6.926.091,2	249.380,1	-645.310,2
D. Diğer Toplam Ekonomik Akışlar (1+2-3)*	28.694.098,9	2.780.965.858,6	239.668.309,7
E. Öz Kaynaklardaki Toplam Değişimler (C+D)	53.615.783,6	2.742.403.612,9	145.502.767,3
II. DÖNEM SONU ÖZ KAYNAKLAR **	801.954.772,8	3.543.951.779,2	3.662.536.372,7
* Bu satırda yer alan tutarlar; Varlık ve Yükümlülüklerdeki Toplam Diğer Ekonomik Akışlar Tablosunun "Diğer Ekonomik Akışlardan Kaynaklanan Öz Kaynak Değişimleri" satırındaki tutarlar ile aynı olmalıdır.			
** Mali Durum Tablosunun Öz kaynaklar satırındaki rakamla aynı olmalıdır.			
1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.			
2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.			

EK 5: GELİR TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ			
2018 YILI			
GELİR TABLOSU			
Bin TL			
	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI
GELİR	848.797.210,0	966.577.724,4	1.189.423.870,2
Vergi Gelirleri	489.475.837,6	567.699.589,5	679.051.577,0
Gelir, Karlar ve Sermaye Kazançları Üzerinden Vergiler	140.680.838,3	167.743.526,2	221.553.728,5
Gelir Vergisi	97.702.337,8	114.858.751,5	139.183.918,7
Kurumlar Vergisi	42.978.500,5	52.884.774,6	82.369.809,8
Gelir, Kar ve Sermaye Kazançlarından Alınan Diğer Vergiler	0,0	0,0	0,0
İstihdam Vergileri	0,0	0,0	0,0
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	7.361.326,0	7.537.745,6	9.624.590,5
Taşınmaz Mallar Üzerinden Alınan Sürekli Vergiler	6.729.253,2	6.808.967,4	8.702.880,2
Net Servet Üzerinden Alınan Sürekli Vergiler	0,0	0,0	0,0
Veraset ve İntikal Vergileri	631.309,8	728.417,0	921.212,7
Servet Vergisi	0,0	0,0	0,0
Malvarlığı Üzerinden Alınan Diğer Sürekli Vergiler	763,1	361,1	497,6
Mal ve Hizmetler Üzerinden Alınan Vergiler	317.302.262,6	362.405.636,5	412.913.892,9
Mal ve Hizmetler Üzerinden Alınan Genel Vergiler	133.953.928,6	157.331.747,1	180.469.801,8
Katma Değer Vergileri	132.168.191,1	155.546.185,0	178.221.913,6
Satış Vergileri	945.727,0	908.282,6	1.131.441,9
Mal ve Hizmetler Üzerinden Alınan Muamele Vergileri ve Diğer Genel Vergiler	840.010,5	877.279,5	1.116.446,3
Finansal İşlemler ile Sermaye İşlemleri Üzerinden Alınan Vergiler	0,0	0,0	0,0
Tüketim Vergileri	123.543.981,9	137.608.601,9	136.109.826,2
Mali Tekellerin Karları	0,0	0,0	1.164.104,4
Belirli Hizmetler Üzerinden Alınan Vergiler	24.189.033,9	26.217.722,5	32.997.261,3
Malların Kullanımı ve Kullanım İzinleri Üzerinden Alınan Vergiler	35.615.318,2	41.247.565,1	62.172.899,2
Motorlu Taşıtlar Vergisi	9.986.415,1	10.824.907,8	12.844.409,0
Diğerleri	25.628.903,1	30.422.657,3	49.328.490,2
Mal ve Hizmetler Üzerinden Alınan Diğer Vergiler	0,0	0,0	0,0
Uluslararası Ticaret ve İşlemlerden Alınan Vergiler	9.830.799,4	13.426.896,1	16.663.238,5
Gümrük Vergileri ve Diğer İthalat Vergileri	9.830.799,4	13.426.896,1	16.663.238,5
İhracat Üzerinden Alınan Vergiler	0,0	0,0	0,0
İhracat veya İthalat Tekelleri Karları	0,0	0,0	0,0
Kambiyo Karları	0,0	0,0	0,0
Kambiyo Vergileri	0,0	0,0	0,0

Uluslararası Ticaret ve İşlemlerden Alınan Diğer Vergiler	0,0	0,0	0,0
Diğer Vergiler	14.300.611,3	16.585.785,1	18.296.126,6
Sosyal Güvenlik Prim Gelirleri	204.817.991,6	228.820.378,8	286.633.436,3
Sosyal Güvenlik Prim Gelirleri	195.755.534,4	217.703.521,4	274.122.926,6
Çalışan Katkıları	77.844.705,5	84.137.186,0	111.477.683,0
İşveren Katkıları	108.417.959,0	122.452.879,3	146.696.499,6
Serbest Meslek Sahibi ve İşsizlerin Katkıları	9.492.869,9	11.113.456,1	15.948.743,9
Tahsis Edilemeyen Katkıları	0,0	0,0	0,0
Diğer Sosyal Güvenlik Katkıları	9.062.457,1	11.116.857,4	12.510.509,7
Çalışan Katkıları	0,0	0,0	0,0
İşveren Katkıları	0,0	0,0	0,0
Ek Katkıları	9.062.457,1	11.116.857,4	12.510.509,7
Hibeler	398.497,9	2.230.059,6	2.685.892,6
Yabancı Devletlerden	0,0	0,0	0,0
Cari	0,0	0,0	0,0
Sermaye	0,0	0,0	0,0
Uluslararası Kuruluşlardan	398.497,9	2.230.059,6	2.685.892,6
Cari	391.374,7	2.202.764,2	2.530.366,3
Sermaye	7.123,1	27.295,4	155.526,2
Diğer Genel Yönetim Birimlerinden	0,0	0,0	0,0
Cari	0,0	0,0	0,0
Sermaye	0,0	0,0	0,0
Diğer Gelirler	154.104.883,0	167.827.696,5	221.052.964,3
Mülkiyet Gelirleri	32.026.653,6	32.647.113,2	47.146.085,5
Faizler	9.210.675,0	11.280.725,3	16.909.550,9
Yerleşik Olmayanlardan	0,0	0,0	0,0
Genel Yönetim Hariç Yerleşik Olanlardan	9.210.675,0	11.280.725,2	16.909.550,9
Diğer Genel Yönetim Birimlerinden	0,0	0,0	0,0
Kar Payları	16.547.411,1	13.995.167,2	22.243.940,0
Şirket Benzeri Kuruluşların Gelirinden Aktarmalar	0,0	0,0	0,0
Yatırım Gelirlerinden Mülkiyet Geliri Payı	0,0	0,0	0,0
Kira Gelirleri	6.268.567,5	7.371.220,8	7.992.594,7
Doğrudan Yabancı Yatırımdan Yeniden Yatırılmış	0,0	0,0	0,0
Kazançlar			
Mal ve Hizmet Satışlarından Gelirler	74.267.950,0	83.908.429,3	110.804.399,1
Piyasaya Mal ve Hizmet Satışlarından Gelirler	5.039.573,8	5.572.302,6	7.898.828,0
İdari Harçlar	3.512.522,7	4.022.097,1	4.790.126,0
Piyasa Dışı Kuruluşların Arızı Satışlarından Gelirler	65.715.853,5	74.314.029,5	98.115.445,1
Arızı Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	0,0	0,0	0,0
Para Cezaları ve Tazminatlar	17.526.061,3	17.450.516,2	19.272.093,5
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Transferler	30.284.218,1	33.821.637,7	43.830.386,3
Cari	26.953.592,4	30.293.976,4	39.794.332,1
Sübvansiyonlar	0,0	0,0	0,0
Diğer	26.953.592,4	30.293.976,4	39.794.332,1

Sermaye	3.330.625,7	3.527.661,4	4.036.054,2
Primler, Ücretler ile Hayat Dışı Sigortalar ve Standartlaştırılmış Garantiler Üzerinden Alınan Ücretler	0,0	0,0	0,0
Primler ve Cari Ücretler	0,0	0,0	0,0
Primler	0,0	0,0	0,0
Standartlaştırılmış Garantiler Üzerinden Alınan Ücretler	0,0	0,0	0,0
Cari Ücretler	0,0	0,0	0,0
Sermaye Niteliğinde Ücretler	0,0	0,0	0,0
Açıklayıcı Notlar			
Nakdi / Aynı Hibelerin Paylaşımı			
Nakdi Hibeler	-	-	-
Aynı Hibeler	-	-	-
Ulusal Hesaplar Sistemi Birleşimleri (SNA)			
Sosyal Faydalar	-	-	-
Mali Olmayan Piyasa Çıktısı Hariç Çıktı	-	-	-
Piyasa Çıktısı	-	-	-
Nihai Çıktı	-	-	-
Diğer Piyasa Dışı Çıktılar İçin Ödemeler	-	-	-
Faizler	-	-	-
Alt Sektörler Arası Faiz			
Merkezi Yönetim Bütçe İçinden	0,0	0,0	0,0
Merkezi Yönetim Bütçe Dışından	0,0	0,0	0,0
Merkezi Yönetimden	0,0	0,0	0,0
Sosyal Güvenlik Fonundan	0,0	0,0	0,0
Mahalli İdarelerden	0,0	0,0	0,0
Alt Sektörler Arası Hibeler			
Merkezi Yönetim Bütçe İçinden	0,0	0,0	0,0
Merkezi Yönetim Bütçe Dışından	0,0	0,0	0,0
Merkezi Yönetimden	0,0	0,0	0,0
Sosyal Güvenlik Fonundan	0,0	0,0	0,0
Mahalli İdarelerden	0,0	0,0	0,0
1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir			
2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.			

EK 6: GİDER TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ			
2018 YILI			
GİDER TABLOSU			
Bin TL			
	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI
GİDER	823.875.525,3	1.005.139.970,1	1.283.589.412,6
Personel Harcamaları	218.941.355,9	234.624.525,5	299.011.156,1
Maaş ve Ücretler	181.373.884,3	193.216.509,9	244.903.891,3
Sosyal Güvenlik Prim Giderleri	37.567.471,7	41.408.015,6	54.107.264,9
Fiili Sosyal Güvenlik Prim Giderleri	27.396.814,5	30.583.366,5	40.091.065,0
Ek Sosyal Güvenlik Prim Giderleri	10.170.657,2	10.824.649,1	14.016.199,9
Mal ve Hizmet Kullanım Giderleri	134.005.273,7	162.915.316,3	183.939.764,8
Amortisman Giderleri	30.237.368,6	65.961.936,0	145.865.853,8
Faiz Giderleri	53.758.476,7	69.667.444,2	112.758.629,0
Dış Borç Faiz Giderleri	12.234.487,5	15.330.459,1	21.245.070,5
Genel Yönetim Dışındaki Birimlere İç Borç Faiz Giderleri	41.523.989,3	54.336.985,1	91.513.558,4
Diğer Genel Yönetim Birimlerine İç Borç Faiz Giderleri	0,0	0,0	0,0
Sübvansiyonlar	39.762.624,6	53.275.493,6	54.723.922,2
Kamu Şirketlerine	7.255.726,0	7.729.383,2	10.104.536,0
Özel Teşebbüslere	32.506.898,6	45.546.110,4	44.619.386,2
Diğer Sektörlere	0,0	0,0	0,0
Hibeler	2.370.721,3	3.233.761,7	3.736.691,9
Yabancı Devletlere	914.703,9	1.103.298,1	936.642,1
Cari	588.993,5	711.303,5	730.496,4
Sermaye	325.710,5	391.994,6	206.145,6
Uluslararası Kuruluşlara	1.456.017,3	2.130.463,5	2.800.049,8
Cari	1.443.391,3	2.101.419,1	2.734.177,3
Sermaye	12.626,1	29.044,5	65.872,5
Diğer Genel Yönetim Birimlerine	0,0	0,0	0,0
Cari	0,0	0,0	0,0
Sermaye	0,0	0,0	0,0
Sosyal Yardımlar	308.482.439,3	353.591.935,8	442.068.607,4
Sosyal Güvenlik Yardımları	257.486.989,3	296.256.868,1	357.349.090,6
Sosyal Destek Yardımları	27.285.701,4	30.139.268,5	34.668.584,8
İşveren Sosyal Yardımları	23.709.748,6	27.195.799,2	50.050.932,0
Diğer Giderler	36.317.265,1	61.869.557,2	41.484.787,5
Faiz Dışındaki Malvarlığı Giderleri	0,0	0,0	0,0
Kar Payı	0,0	0,0	0,0
Şirket Benzeri Kuruluşların Gelirinden Aktarmalar	0,0	0,0	0,0
Yatırım Gelirlerinden Mülkiyet Geliri Payı Ödemeleri	0,0	0,0	0,0
Kira Gider	0,0	0,0	0,0

Doğrudan Yabancı Yatırımdan Yeniden Yatırılmış Kazançlar Üzerinden Ödemeler	0,0	0,0	0,0
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Transferler	36.317.265,1	61.869.557,2	41.484.787,5
Cari	26.913.799,7	29.029.208,1	33.262.162,3
Sermaye	9.403.465,4	32.840.349,0	8.222.625,1
Primler, Ücretler ile Hayat Dışı Sigortalar ve Standartlaştırılmış Garantiler Üzerinden Ödenen Ücretler	0,0	0,0	0,0
Primler ve Cari Ücretler	0,0	0,0	0,0
Primler	0,0	0,0	0,0
Standartlaştırılmış Garantiler Üzerinden Ödenen Ücretler	0,0	0,0	0,0
Cari Ücretler	0,0	0,0	0,0
Sermaye Niteliğinde Ücretler	0,0	0,0	0,0
Açıklayıcı Notlar			
Nakdi / Aynı Sosyal Yardımlar			
Nakdi Sosyal Yardımlar	-	-	-
Aynı Sosyal Yardımlar	-	-	-
Ulusal Hesaplar Toplamları			
Personel Giderleri	-	-	-
Ara Tüketim	-	-	-
Amortisman Giderleri	-	-	-
Faiz	-	-	-
Aynı Sosyal Transferler Dışında Sosyal Faydalar- Piyasa Dışı Üretim	-	-	-
Aynı Sosyal Transferler Dışında Sosyal Faydalar	-	-	-
Aynı Sosyal Transferler - Piyasa Koşullarında Satın Alınan	-	-	-
Net Hayat Dışı Sigorta Primleri	-	-	-
Alt Sektörler Arası Faiz			
Bütçe İçi Merkezi Yönetime	0,0	0,0	0,0
Bütçe Dışı Merkezi Yönetime	0,0	0,0	0,0
Merkezi Yönetime	0,0	0,0	0,0
Sosyal Güvenlik Fonlarına	0,0	0,0	0,0
Mahalli İdarelere	0,0	0,0	0,0
Alt Sektörler Arası Hibeler			
Bütçe İçi Merkezi Yönetime	0,0	0,0	0,0
Bütçe Dışı Merkezi Yönetime	0,0	0,0	0,0
Merkezi Yönetime	0,0	0,0	0,0
Sosyal Güvenlik Fonlarına	0,0	0,0	0,0
Mahalli İdarelere	0,0	0,0	0,0
1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.			
2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.			
3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.			

EK 7: VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ İŞLEMLER TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ			
2018 YILI			
VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ İŞLEMLER TABLOSU			
	Bin TL		
	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI
ÖZ KAYNAKLARDAKİ DEĞİŞİM: İŞLEMLER*	24.721.098,1	-38.968.849,0	-94.371.056,4
Net Mali Olmayan Varlık Edinimi	69.058.279,2	48.198.179,5	3.406.669,3
Duran Varlıklar	67.985.251,1	46.806.173,8	8.306.312,7
Bina ve Yapılar	57.288.734,1	32.988.810,4	-12.754.654,1
Makine ve Teçhizat	10.575.169,2	13.843.779,3	21.200.731,8
Diğer Duran Varlıklar	121.347,8	-26.415,8	-139.765,0
Silah Sistemleri	0,0	0,0	0,0
Stoklar	1.338.557,0	1.412.900,1	1.931.087,2
Kıymetli Varlıklar	4.852,5	-3.964,6	-4.119,0
Üretilmeyen Varlıklar	-270.381,3	-16.929,9	-6.826.611,6
Arazi	-130.783,0	-15.936,9	-6.890.746,0
Yeraltı Kaynakları	0,0	0,0	0,0
Diğer Doğal Varlıklar	0,0	0,0	0,0
Maddi Olmayan Üretilmeyen Varlıklar	-139.598,3	-993,0	64.134,4
Net Mali Varlık Edinimi	31.149.250,1	38.443.328,9	36.478.443,8
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	-6.154.017,6	32.319.330,0	-26.662.404,3
Borçlanma Senetleri	-23.089,1	57.000,0	13.393.727,7
Krediler	4.409.663,3	3.907.284,6	8.300.368,1
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	7.576.874,0	-11.703.209,4	7.049.664,4
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	25.339.819,5	13.862.923,7	34.397.087,9
Yerleşik	31.470.049,6	38.625.498,9	34.477.184,5
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	-6.056.107,4	32.233.378,5	-27.080.900,8
Borçlanma Senetleri	-23.089,1	57.000,0	13.393.727,7
Krediler	5.531.646,6	4.778.935,3	7.900.923,7
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	6.812.609,2	-11.839.384,3	5.692.952,8
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	25.204.990,2	13.395.569,3	34.570.481,3
Yerleşik Olmayan	-320.799,5	-182.170,0	2.001.259,3
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	-97.910,2	85.951,5	418.496,5

Borçlanma Senetleri	0,0	0,0	0,0
Krediler	-1.121.983,3	-871.650,8	399.444,5
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	764.264,7	136.174,9	1.356.711,7
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	134.829,3	467.354,4	-173.393,4
Net Yükümlülük Artışı	75.486.431,2	125.610.357,4	134.256.169,6
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	271.717,8	247.919,4	396.435,5
Borçlanma Senetleri	40.461.244,8	98.424.414,3	110.532.938,2
Krediler	18.978.512,8	16.502.907,6	5.242.890,1
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	2.960.595,0	1.211.976,8	3.077.723,2
Hayati Olmayan Teknik Rezervler	0,0	0,0	0,0
Hayati Sigortalar ve Yıllık Haklar	0,0	0,0	0,0
Emeklilik Hakları	2.960.595,0	1.211.976,8	3.077.723,2
Emeklilik Yönetimi Üzerinden Emeklilik Fonu Talepleri	0,0	0,0	0,0
Standartlaştırılmış Garantiler Üzerinden Karşılıklar	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	12.814.360,9	9.223.139,2	15.006.182,6
Yerleşik	69.255.621,2	108.845.844,8	123.767.888,9
Nakit ve Mevduatlar	271.717,8	247.919,4	396.435,5
Borçlanma Senetleri	31.638.826,6	77.363.996,1	96.764.371,8
Krediler	21.585.120,9	20.783.910,8	8.524.230,9
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	2.960.595,0	1.211.976,8	3.077.723,2
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	12.799.360,9	9.238.041,7	15.005.127,4
Yerleşik Olmayan	6.230.810,1	16.764.512,6	10.488.280,7
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	0,0	0,0	0,0
Borçlanma Senetleri	8.822.418,2	21.060.418,2	13.768.566,4
Krediler	-2.606.608,1	-4.281.003,2	-3.281.340,8
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	15.000,0	-14.902,4	1.055,1
Net Mali Değerde Değişiklik: İşlemler**	-44.337.181,1	-87.167.028,4	-97.777.725,8
Açıklayıcı Notlar			

Stoklar Hariç Mali Olmayan Varlık Edinimleri	119.558.113,0	144.059.079,2	235.309.662,1
Duran Varlıkların Edinimi	109.942.318,3	127.311.606,9	170.208.622,2
Kıymetli Varlıkların Edinimi	6.912,2	14.647,2	14.189,3
Üretilmeyen Varlıkların Edinimi	9.608.882,6	16.732.825,0	65.086.850,6
Stoklar Hariç Mali Olmayan Varlıkların Çıkışı	21.601.022,2	31.311.863,8	87.968.226,2
Duran Varlıkların Çıkışı	11.719.698,6	14.543.497,1	16.036.455,7
Kıymetli Varlıkların Çıkışı	2.059,7	18.611,8	18.308,3
Üretilmeyen Varlıkların Çıkışı	9.879.263,8	16.749.754,9	71.913.462,2
Amortisman Giderleri	30.237.368,6	65.961.936,1	145.865.853,8
Devletin Kendi Hesabına Sermaye Birikimi	-	-	-
Personel Giderleri	-	-	-
Mal ve Hizmet Giderleri	-	-	-
Amortisman Giderleri	-	-	-
Üretim Üzerindeki Diğer Vergiler - Üretimdeki Diğer Sübvansiyonlar	-	-	-
Mali Varlık ve Yükümlülüklerdeki Net İşlemler	-44.337.181,1	-87.167.028,4	-97.777.725,8
İşlemlere Ait Piyasa Değerinde Brüt Borçlar	75.486.431,2	125.610.357,4	134.256.169,6
İşlemlere Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler, Diğer Yükümlülük Hesapları)	72.525.836,3	124.398.380,5	131.178.446,4
İşlemlere Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler)	59.711.475,4	115.175.241,3	116.172.263,8
İşlemlere Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Borçlanma Senetleri, Krediler)	59.439.757,6	114.927.321,9	115.775.828,4
*Varlık ve yükümlülük işlemlerine bağlı olarak öz kaynaklardaki değişiklik.			
**Mali varlık ve yükümlülük işlemlerine bağlı olarak net mali değerdeki değişiklik.			
1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.			
2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.			
3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.			

EK 8: VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ ELDE TUTMA KAZANÇ VE KAYIPLARI TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2018 YILI VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ ELDE TUTMA KAZANÇ VE KAYIPLARI TABLOSU			
	Bin TL		
	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI
ÖZ KAYNAKLARDAKİ DEĞİŞİM: ELDE TUTMA KAZANÇ ve KAYIPLARI*	-21.019.523,8	-29.969.062,7	-42.166.227,5
Mali Olmayan Varlıklar Üzerinden Kazanç ve Kayıplar	0,0	5.341,4	26.982,9
Duran Varlıklar	0,0	0,0	0,0
Stoklar	0,0	0,0	0,0
Kıymetli Varlıklar	0,0	5.341,4	26.982,9
Üretilmeyen Varlıklar	0,0	0,0	0,0
Mali Varlıklar Üzerinden Kazanç ve Kayıplar	19.055.043,1	9.265.700,5	26.162.858,5
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	3.677.715,0	1.203.874,6	14.123.522,1
Borçlanma Senetleri	53.156,4	5.337,4	-166,4
Krediler	4.595.087,0	2.554.111,5	8.759.882,5
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	7.365.155,0	4.044.726,2	217.722,3
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	3.363.929,7	1.457.650,8	3.061.897,9
Yerleşik	14.784.031,5	6.771.157,2	18.802.258,7
Yerleşik Olmayan	4.271.011,6	2.494.543,3	7.360.599,8
Yükümlülükler Üzerinden Kazanç ve Kayıplar	40.074.566,8	39.240.104,6	68.356.068,9
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	0,0	0,0	0,0
Borçlanma Senetleri	24.776.070,5	23.764.579,6	31.073.099,5
Krediler	14.809.924,1	15.808.606,5	37.667.362,9
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	482.922,0	45.743,5	-41.515,1
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	5.650,3	-378.825,0	-342.878,4
Yerleşik	-1.152.816,8	-6.243.216,2	-37.642.666,8
Yerleşik Olmayan	41.227.383,7	45.483.320,8	105.998.735,7
Açıklayıcı Notlar			
Elde Tutma ve Kazançlardan Kaynaklanan Net Mali Değer Değişimleri	-21.019.523,8	-29.974.404,1	-42.193.210,4

Elde Tutma ve Kazançlara Ait Piyasa Değerinde Brüt Borçlar	40.074.566,8	39.240.104,6	68.356.068,9
Elde Tutma ve Kazançlara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler, Diğer Yükümlülük Hesapları)	39.591.644,9	39.194.361,1	68.397.584,0
Elde Tutma ve Kazançlara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler)	39.585.994,5	39.573.186,1	68.740.462,4
Elde Tutma ve Kazançlara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Borçlanma Senetleri, Krediler)	39.585.994,5	39.573.186,1	68.740.462,4
*Varlık ve yükümlülüklerdeki elde tutma kazanç ve kayıplarına bağlı olarak öz kaynaklardaki değişiklik.			
1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan Kurumların verilerini içermektedir.			
2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.			
3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.			

EK 9: VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ DİĞER DEĞER DEĞİŞİMLERİ TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2018 YILI VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ DİĞER DEĞER DEĞİŞİMLERİ TABLOSU			
	Bin TL		
	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI
ÖZ KAYNAKLARDAKİ DEĞİŞİKLİK: DİĞER DEĞER DEĞİŞİMLERİ*	49.713.622,7	2.810.934.921,3	281.834.537,2
Mali Olmayan Varlıklar	59.494.826,7	2.813.634.865,2	280.175.345,8
Duran Varlıklar	15.682.508,2	358.767.341,7	52.870.525,7
Stoklar	-15.044,3	-227.074,3	80.591,4
Kıymetli Varlıklar	8.585,8	2.779,0	-15.601,1
Üretilmeyen Varlıklar	43.818.777,0	2.455.091.818,8	227.239.829,8
Mali Varlıklar	-2.855.112,8	-2.450.563,8	1.013.881,1
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	0,0	293.907,6	-8.481,2
Borçlanma Senetleri	0,0	0,0	0,0
Krediler	-147.941,7	-281.198,8	-195.811,0
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	5.789.228,5
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	-2.707.171,1	-2.463.272,6	-4.571.055,2
Yerleşik	-2.855.112,8	-2.450.563,8	992.401,8
Yerleşik Olmayan	0,0	0,0	21.479,4
Yükümlülükler	6.926.091,2	249.380,1	-645.310,2
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	0,0	0,0	0,0
Borçlanma Senetleri	0,0	0,0	0,0
Krediler	0,0	0,0	0,0
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	6.926.091,2	536.083,8	636.192,8
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	0,0	-286.703,7	-1.281.503,0
Yerleşik	6.926.091,2	249.380,1	-645.310,2
Yerleşik Olmayan	0,0	0,0	0,0
Açıklayıcı Notlar			
Diğer Değer Değişimlerinden Kaynaklanan Net Mali Değer Değişimleri	-9.781.204,0	-2.699.943,9	1.659.191,4

Diğer Değer Değişimlerine Ait Piyasa Değerinde Brüt Borçlar	6.926.091,2	249.380,1	-645.310,2
Diğer Değer Değişimlerine Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler, Diğer Yükümlülük Hesapları)	0,0	-286.703,7	-1.281.503,0
Diğer Değer Değişimlerine Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler)	0,0	0,0	0,0
Diğer Değer Değişimlerine Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Borçlanma Senetleri, Krediler)	0,0	0,0	0,0
*Varlık ve yükümlülüklerdeki diğer değer değişimlerine bağlı olarak öz kaynaklardaki değişiklik.			
1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.			
2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.			
3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.			

EK 10: MALİ DURUM TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ			
2018 YILI			
MALİ DURUM TABLOSU			
	Bin TL		
	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI
ÖZ KAYNAKLAR (A+B-C)	801.954.772,8	3.543.951.779,2	3.662.536.372,7
A. Mali Olmayan Varlıklar	1.185.599.531,2	4.047.437.916,4	4.358.629.372,5
Duran Varlıklar	571.033.355,6	976.606.890,5	1.063.878.711,8
Bina ve Yapılar	487.493.362,6	877.743.422,1	941.261.574,7
Makine ve Teçhizat	82.241.144,5	97.562.237,7	121.326.706,5
Diğer Duran Varlıklar	1.298.848,5	1.301.230,7	1.290.430,5
Silah Sistemleri	0,0	0,0	0,0
Stoklar	9.684.187,9	10.870.013,7	13.316.987,3
Kıymetli Eşyalar	63.890,8	68.026,6	75.289,4
Üretilmeyen Varlıklar	604.818.096,8	3.059.892.985,6	3.281.358.383,9
Arazi	604.766.226,4	3.059.842.273,8	3.281.243.537,7
Yeraltı Varlıkları	0,0	0,0	0,0
Diğer Doğal Varlıklar	0,0	0,0	0,0
Maddi Olmayan Üretilmeyen Varlıklar	51.870,5	50.711,8	114.846,2
B. Mali Varlıklar	468.447.799,9	513.706.260,8	526.566.216,4
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	77.411.735,5	111.228.843,1	98.854.827,5
Borçlanma Senetleri	266.470,4	328.807,6	13.780.606,0
Krediler	60.596.353,7	66.776.550,9	81.833.598,5
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	163.691.984,7	156.033.501,6	110.358.158,3
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	166.481.255,7	179.338.557,6	221.739.026,0
Yerleşik	440.520.358,2	483.466.445,7	486.943.049,6
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	77.199.704,1	110.929.964,3	98.146.201,2
Borçlanma Senetleri	266.470,4	328.807,6	13.780.606,0
Krediler	42.419.455,9	48.262.950,0	55.913.437,9
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	157.411.806,5	148.346.305,4	100.916.717,2
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	163.222.921,3	175.598.418,3	218.186.087,4
Yerleşik Olmayan	27.927.441,7	30.239.815,1	39.623.166,7
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-

Nakit ve Mevduatlar	212.031,4	298.878,8	708.626,3
Borçlanma Senetleri	0,0	0,0	0,0
Krediler	18.176.897,8	18.513.600,9	25.920.160,6
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	6.280.178,2	7.687.196,2	9.441.441,2
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	3.258.334,4	3.740.139,2	3.552.938,6
C. Yükümlülükler	852.092.558,3	1.017.192.398,0	1.222.659.216,2
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	2.086.841,5	2.334.760,9	2.731.196,4
Borçlanma Senetleri	621.475.539,8	743.664.533,8	885.270.571,9
Krediler	131.138.247,8	163.449.759,4	206.386.540,7
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	12.516.745,4	14.310.549,5	17.982.950,3
Hayati Olmayan Teknik Rezervler	0,0	0,0	0,0
Hayati Sigortalar ve Yıllık Haklar	0,0	0,0	0,0
Emeklilik Hakları	12.516.745,4	14.310.549,5	17.982.950,3
Emeklilik Yönetimi Üzerinden Emeklilik Fonu Talepleri	0,0	0,0	0,0
Standartlaştırılmış Garantiler Üzerinden Karşılıklar	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	84.875.183,9	93.432.794,4	110.287.956,8
Yerleşik	542.882.191,5	645.734.295,2	734.694.554,7
Nakit ve Mevduatlar	2.086.841,5	2.334.760,9	2.731.196,4
Borçlanma Senetleri	402.300.854,4	472.951.004,6	531.177.787,2
Krediler	41.117.566,3	62.705.185,8	72.515.719,1
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	12.516.745,4	14.310.549,5	17.982.950,3
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	84.860.183,9	93.432.794,4	110.286.901,7
Yerleşik Olmayan	309.210.366,8	371.458.102,8	487.964.661,5
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	0,0	0,0	0,0
Borçlanma Senetleri	219.174.685,3	270.713.529,2	354.092.784,8
Krediler	90.020.681,5	100.744.573,5	133.870.821,6
Hisse Senetleri ve Yatırım Fonları Payı	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garantiler	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Yükümlülük Hesapları	15.000,0	0,0	1.055,1

Açıklayıcı Notlar			
Net Mali Değer	-383.644.758,4	-503.486.137,2	-696.092.999,8
Borç Nazım Hesapları			
Piyasa Değerinde Brüt Borç(D4)	852.092.558,3	1.017.192.398,0	1.222.659.216,2
D3* Piyasa Değerinde Borç	839.575.812,9	1.002.881.848,4	1.204.676.265,8
Yükümlülükleri			
D2** Piyasa Değerinde Borç	754.700.629,0	909.449.054,1	1.094.388.309,0
Yükümlülükleri			
D1*** Piyasa Değerinde Borç	752.613.787,5	907.114.293,2	1.091.657.112,7
Yükümlülükleri			
Nominal Değerde Brüt Borç (D4)	867.227.513,6	1.030.400.946,4	1.316.451.852,3
D3* Nominal Değerde Borç	854.710.768,2	1.016.090.396,9	1.298.468.902,0
Yükümlülükleri			
D2** Nominal Değerde Borç	769.835.584,3	922.657.602,5	1.188.180.945,2
Yükümlülükleri			
D1*** Nominal Değerde Borç	767.748.742,8	920.322.841,6	1.185.449.748,8
Yükümlülükleri			
Görünen Değerde Brüt Borç (D4)	816.277.700,2	956.883.316,6	1.259.028.408,4
D3* Görünen Değerde Borç	803.760.954,8	942.572.767,0	1.241.045.458,1
Yükümlülükleri			
D2** Görünen Değerde Borç	718.885.770,9	849.139.972,7	1.130.757.501,3
Yükümlülükleri			
D1*** Görünen Değerde Borç	716.798.929,4	846.805.211,8	1.128.026.304,9
Yükümlülükleri			
Piyasa Değerinde Net Borç (D4)	547.336.743,1	659.519.638,8	806.451.158,1
Piyasa Değerinde Brüt Borç (D4), Net Nakit ve Mevduatlar	774.680.822,9	905.963.554,9	1.123.804.388,7
D3* Borç Yükümlülükleri Net Nakit ve Mevduatlar	762.164.077,5	891.653.005,3	1.105.821.438,3
D2** Borç Yükümlülükleri Net Nakit ve Mevduatlar	677.288.893,6	798.220.211,0	995.533.481,5
D1*** Borç Yükümlülükleri Net Nakit ve Mevduatlar	675.202.052,1	795.885.450,1	992.802.285,2
Yüksek Değerde Satılabilir Senetler	-	-	-
Ulusal Tanıma Göre Devlet Brüt Borcu	-	-	-
Açılış Stok Durumu			
Mali Olmayan Varlıklar (Açılış Bilançosu)	1.057.046.427,4	1.185.599.531,2	4.047.437.916,4
Mali Varlıklar (Açılış Bilançosu)	421.098.619,3	468.447.799,9	513.706.260,8
Yükümlülükler (Açılış Bilançosu)	729.605.469,1	852.092.558,3	1.017.192.398,0
D1*** Piyasa Değerinde Borç	653.588.035,3	752.613.787,5	907.114.293,2
Yükümlülükleri (Açılış Bilançosu)			
Diğer Açıklayıcı Notlar			
Nominal Değerdeki İmtiyazlı Krediler	-	-	-
İmtiyazlı Faiz Oranlarında Kredilerden Kaynaklanan Örtülü Transferler	-	-	-
Ödemesi Gecikmiş Borçlar	-	-	-
Açık Koşullu Yükümlülükler	93.918.498,3	106.619.131,1	189.877.159,3
Kamu Garantili Borçlar	72.813.874,6	86.097.381,7	152.990.741,5
Sosyal Güvenlik Faydaları İçin Net Örtük	-	-	-
Yükümlülükler			

Gerçeğe Uygun Değerde Tahsili Gecikmiş Krediler	-	-	-
Nominal Değerde Tahsili Gecikmiş Krediler	-	-	-
* D3 yükümlülük tanımı; nakit ve mevduatlar, borçlanma senetleri, krediler ve diğer yükümlülük hesapları içermektedir.			
** D2 yükümlülük tanımı; nakit ve mevduatlar, borçlanma senetleri ve kredileri içermektedir.			
*** D1 yükümlülük tanımı; borçlanma senetleri ve kredileri içermektedir.			
1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.			
2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.			

EK 11: HARCAMALARIN FONKSİYONEL SINIFLANDIRILMASI TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ			
2018 YILI			
HARCAMALARIN FONKSİYONEL SINIFLANDIRILMASI TABLOSU			
	Bin TL		
	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI
HARCAMALAR TOPLAMI	892.933.804,6	1.053.338.148,5	1.286.996.081,9
1. Genel Kamu Hizmetleri	124.571.200,4	166.480.272,2	213.711.517,3
Yasama ve Yürütme Organları, Finansal ve Mali İşler, Dışişleri Hizmetleri	27.583.153,9	44.170.686,2	38.169.124,7
Dış Ekonomik Yardım Hizmetleri	474.344,5	499.824,0	710.411,0
Genel Hizmetler	32.867.086,3	40.615.066,2	47.720.341,5
Temel Araştırma Hizmetleri	1.835.237,7	1.753.945,9	2.159.572,0
Borç Yönetimi Hizmetleri	53.758.476,5	69.667.444,4	112.758.629,0
Genel Nitelikli Transferlere İlişkin Hizmetler	2.554.152,4	3.012.743,0	3.429.513,2
Genel Kamu Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	1.824.717,5	1.293.845,1	1.446.344,2
Sınıflandırmaya Girmeyen Genel Kamu Hizmetleri	3.674.031,6	5.466.717,4	7.317.581,6
2. Savunma Hizmetleri	36.845.697,0	47.149.427,5	68.232.980,6
Askeri Savunma Hizmetleri	35.699.417,0	45.136.983,4	64.901.815,8
Sivil Savunma Hizmetleri	234.198,6	297.299,8	119.500,8
Dış Askeri Yardım Hizmetleri	48.750,0	52.722,2	114.000,0
Sınıflandırmaya Girmeyen Savunma Hizmetleri	863.331,4	1.662.422,1	3.097.663,9
3. Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	54.667.243,4	63.062.082,7	78.704.504,7
Güvenlik Hizmetleri	35.824.514,1	39.792.141,8	51.195.691,6
Yangından Korunma Hizmetleri	1.629.540,5	1.660.214,1	1.670.866,1
Mahkeme Hizmetleri	7.157.480,8	8.084.314,3	9.906.051,0
Cezaevi İdaresi Hizmetleri	6.706.833,3	8.967.189,8	10.301.978,9
Kamu Düzeni ve Güvenliğe İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	10.720,8	11.270,8	11.550,6
Sınıflandırmaya Girmeyen Kamu Düzeni ve Güvenlik Hizmetleri	3.338.153,8	4.546.952,0	5.618.366,4
4. Ekonomik İşler ve Hizmetler	106.461.480,0	109.913.902,0	150.762.494,9
Genel Ekonomik İşler ve Hizmetler	7.350.899,5	9.142.188,1	20.441.311,5
Tarım, Ormancılık, Balıkçılık ve Avcılık Hizmetleri	27.489.650,8	31.848.177,3	33.898.096,6
Yakıt ve Enerji Hizmetleri	1.271.167,9	2.572.171,7	2.446.368,1
Madencilik, İmalat ve İnşaat Hizmetleri	4.594.207,2	6.654.051,8	8.339.326,5
Ulaştırma Hizmetleri	51.718.645,0	45.238.635,6	68.883.756,4
İletişim Hizmetleri	1.396.766,8	852.249,7	999.275,0
Diğer Endüstriler	10.906.792,7	12.565.285,8	14.416.872,8
Ekonomik Faaliyetlere İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	487.847,1	490.695,0	561.390,3

Sınıflandırmaya Girmeyen Ekonomik İşler ve Hizmetler	1.245.503,0	550.447,2	776.097,9
5. Çevre Koruma Hizmetleri	9.792.879,7	11.800.981,6	14.001.897,1
Atık Yönetimi Hizmetleri	6.101.264,4	7.095.425,0	8.352.368,1
Atık Su Yönetimi Hizmetleri	259.761,9	301.143,0	380.071,9
Kirliliğin Azaltılması Hizmetleri	963.615,0	1.281.192,9	1.790.457,9
Doğal ortamın ve Bio Çeşitliliğin Korunması	1.518.345,5	2.122.548,8	2.153.084,1
Çevre Korumaya İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	213.725,4	75.062,6	208.687,2
Sınıflandırmaya Girmeyen Çevre Koruma Hizmetleri	736.167,5	925.609,3	1.117.227,9
6. İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri	23.942.220,6	40.982.695,4	32.833.921,1
İskan İşleri ve Hizmetleri	9.389.526,7	18.697.690,7	8.433.462,7
Toplum Refahı Hizmetleri	10.748.707,2	16.454.195,8	17.655.198,2
Su Temini İşleri ve Hizmetleri	1.682.849,6	2.429.518,6	3.746.484,6
Sokak ve Caddelerin Aydınlatılması Hizmetleri	1.137.259,8	1.317.091,6	1.533.132,5
İskan ve Toplum Refahına İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	373.862,7	1.258.522,7	440.016,4
Sınıflandırmaya Girmeyen İskan ve Toplum Refahı Hizmetleri	610.014,4	825.675,9	1.025.626,7
7. Sağlık Hizmetleri	142.231.222,9	163.298.001,0	168.314.296,6
Tıbbi Ürünler, Cihaz ve Ekipmanlara İlişkin İşler ve Hizmetler	94.841,1	159.554,5	214.484,3
Ayakta Yürütülen Tedavi Hizmetleri	6.347.107,6	7.001.828,4	8.426.935,3
Hastane İşleri ve Hizmetleri	62.755.642,5	66.411.702,6	75.657.476,0
Halk Sağlığı Hizmetleri	6.340.554,6	10.358.023,6	10.362.250,0
Sağlık Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	12.105,3	20.128,0	23.267,6
Sınıflandırmaya Girmeyen Sağlık Hizmetleri	66.680.971,8	79.346.763,8	73.629.883,3
8. Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	21.130.983,0	24.920.254,1	28.662.061,8
Dinlenme ve Spor Hizmetleri	5.761.641,7	7.410.418,0	7.123.387,8
Kültür Hizmetleri	5.419.081,7	6.546.980,7	8.027.124,6
Yayın ve Yayımlar Hizmetleri	2.644.089,0	2.875.465,8	4.092.980,6
Din Hizmetleri	6.896.011,2	7.612.212,6	8.799.305,7
Dinlenme Kültür ve Din Hizmetlerine İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	1.074,3	118,0	720,1
Sınıflandırmaya Girmeyen Dinlenme, Kültür ve Din Hizmetleri	409.085,0	475.059,1	618.543,0
9. Eğitim Hizmetleri	101.923.686,0	114.290.917,2	138.270.320,6
Okul Öncesi ve İlköğretim Hizmetleri	38.463.368,0	42.158.551,5	49.769.379,2
Ortaöğretim Hizmetleri	24.737.168,9	29.032.296,7	31.910.108,3
Ortaöğretim Sonrası Mesleki Eğitim Hizmetleri	601.353,8	665.244,2	1.719.345,0
Yükseköğretim Hizmetleri	19.684.924,7	21.567.705,4	27.354.771,5
Seviyeye Göre Sınıflandırılmayan Eğitim Hizmetleri	3.578.419,6	4.448.695,6	6.930.125,1

Eđitime Yardımcı Hizmetler	8.277.132,3	9.228.167,1	11.012.476,7
Eđitime İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	1.350.075,7	1.520.250,9	2.859.139,9
Sınıflandırmaya Girmeyen Eğitim Hizmetleri	5.231.242,9	5.670.005,8	6.714.974,9
10. Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri	271.367.191,6	311.439.614,7	393.502.087,2
Hastalık ve Malullük Yardım Hizmetleri	7.314.096,8	8.533.041,6	12.874.612,7
Yaşlılık Yardımı Hizmetleri	183.607.973,2	207.456.135,4	205.557.044,0
Dul ve Yetim Aylığı Hizmetleri	0,0	0,0	48.497.097,9
Aile ve Çocuk Yardımı Hizmetleri	2.707.625,4	2.970.371,9	3.230.445,3
İşsizlik Yardımı Hizmetleri	11.383.275,2	-347.503,7	12.610.089,8
İskan Yardımı Hizmetleri	2.945,3	3.853,9	90,8
Sosyal Güvenliđi Bulunmayanlara Sağlanan Hizmetler	10.905.580,8	12.182.147,7	13.668.104,8
Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardımlara İlişkin Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri	49.664,9	56.366,4	70.021,9
Sınıflandırmaya Girmeyen Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizmetleri	55.396.030,0	80.585.201,4	96.994.580,1
1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.			
2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.			
3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.			

EK 12: VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ TOPLAM DİĞER EKONOMİK AKIŞLAR TABLOSU

GENEL YÖNETİM SEKTÖRÜ 2018 YILI VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERDEKİ TOPLAM DİĞER EKONOMİK AKIŞLAR TABLOSU			
	Bin TL		
	2016 YILI	2017 YILI	2018 YILI
DİĞER EKONOMİK AKIŞLARDAN KAYNAKLANAN ÖZ KAYNAK DEĞİŞİMLERİ	28.694.098,9	2.780.965.858,6	239.668.309,7
Mali Olmayan Varlıklarda Diğer Ekonomik Akışlar	59.494.826,7	2.813.640.206,6	280.202.328,7
Duran Varlıklar	15.682.508,2	358.767.341,7	52.870.525,7
Stoklar	-15.044,3	-227.074,3	80.591,4
Kıymetli Varlıklar	8.585,8	8.120,4	11.381,8
Üretilmeyen Varlıklar	43.818.777,0	2.455.091.818,8	227.239.829,8
Mali Varlıklarda Diğer Ekonomik Akışlar	16.199.930,3	6.815.136,7	27.176.739,6
Parasal Altın ve Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	3.677.715,0	1.497.782,2	14.115.040,9
Borçlanma Senetleri	53.156,4	5.337,4	-166,4
Krediler	4.447.145,3	2.272.912,7	8.564.071,6
Öz Sermaye ve Yatırım Fonu Payları	7.365.155,0	4.044.726,2	6.006.950,8
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garanti Planları	0,0	0,0	0,0
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Alacak Hesapları	656.758,6	-1.005.621,7	-1.509.157,3
Yerleşik	11.928.918,7	4.320.593,4	19.794.660,4
Yerleşik olmayan	4.271.011,6	2.494.543,3	7.382.079,2
Yükümlülüklerde Diğer Ekonomik Akışlar	47.000.658,1	39.489.484,7	67.710.758,7
Özel Çekme Hakları	-	-	-
Nakit ve Mevduatlar	0,0	0,0	0,0
Borçlanma Senetleri	24.776.070,5	23.764.579,6	31.073.099,5
Krediler	14.809.924,1	15.808.606,5	37.667.362,9
Öz Sermaye ve Yatırım Fonu Payları	0,0	0,0	0,0
Sigorta, Emeklilik ve Standartlaştırılmış Garanti Planları	7.409.013,2	581.827,3	594.677,7
Mali Türevler ve Çalışanların Stok Opsiyonları	0,0	0,0	0,0
Diğer Borç Hesapları	5.650,3	-665.528,7	-1.624.381,5
Yerleşik	5.773.274,4	-5.993.836,1	-38.287.977,1
Yerleşik Olmayan	41.227.383,7	45.483.320,8	105.998.735,7
Açıklayıcı Notlar			
Diğer Ekonomik Akışlardan Kaynaklanan Net Mali Değer Değişimleri	-30.800.727,8	-32.674.348,0	-40.534.019,0
Diğer Ekonomik Akışlara Ait Piyasa Değerinde Brüt Borçlar	47.000.658,1	39.489.484,7	67.710.758,7

Diğer Ekonomik Akışlara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler, Diğer Yükümlülük Hesapları)	39.591.644,9	38.907.657,4	67.116.081,0
Diğer Ekonomik Akışlara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Nakit ve Mevduatlar, Borçlanma Senetleri, Krediler)	39.585.994,5	39.573.186,1	68.740.462,4
Diğer Ekonomik Akışlara Ait Piyasa Değerinde Borç Yükümlülükleri (Borçlanma Senetleri, Krediler)	39.585.994,5	39.573.186,1	68.740.462,4
1- Tablo, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 52 nci maddesinde verilen yetki çerçevesinde tanımlanan Genel Yönetim Sektöründe yer alan kurumların verilerini içermektedir.			
2- Mali istatistik tabloları dış denetimden geçmemiş mali veriler kullanılarak hazırlanmaktadır.			
3- Tabloda kullanılan veriler akış verileridir.			